

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
22 päivänä helmikuuta 2018¹

Asia C-44/17

**The Scotch Whisky Association, The Registered Office
vastaan
Michael Klotz**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Landgericht Hamburg (Hampurin alueellinen tuomioistuin, Saksa))

Ennakkoratkaisupyyntö – Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen – Tislattujen alkoholijuomien maantieteellisten merkintöjen suoja – Asetus (EY) N:o 110/2008 – 16 artiklan a, b ja c alakohda – Liite III – Rekisteröity maantieteellinen merkintä Scotch Whisky – Saksassa valmistettu viski, jota myydään nimityksellä Glen Buchenbach – Rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välillisen käytön” käsite – Tällaista merkintää koskevan ”mielleyhtymän” käsite – ”Väärän tai harhaanjohtavan merkinnän” käsite – Edellytys, joka koskee samanlaisuutta merkinnän kanssa, lausuntatavan ja/tai ulkoasun samankaltaisuutta tai asianomaisessa kuluttajassa heräävää jonkinlaista mielleyhtymää – Riidanalaisen nimityksen asiayhteyden mahdollinen huomioon ottaminen

I. Johdanto

1. Landgericht Hamburgin (Hampurin alueellinen alioikeus, Saksa) esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 kumoamisesta 15.1.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 110/2008² 16 artiklan tulkintaa. Mainitussa 16 artiklassa on suojattu kaikki asetuksen N:o 110/2008 liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät³ sellaiselta käytöltä, joka saattaisi johtaa kuluttajia harhaan tällaisten tuotteiden alkuperän suhteen.

2. Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Yhdistyneen kuningaskunnan järjestö, jonka tarkoituksena on edistää skotlantilaisen viskiteollisuuden etuja, ja toisaalta saksalainen myyjä ja jossa on kyse kanteesta, jolla jälkimmäistä vaaditaan lopettamaan Saksassa tuotetun Glen Buchenbach -nimisen viskin myynti. Pääasian kantaja väittää, että ilmaisun Glen käyttö loukkaa rekisteröityä maantieteellistä merkintää Scotch Whisky, sillä siinä on kyse yhtä aikaa mainitun merkinnän välillisestä kaupallisesta käytöstä ja mielleyhtymästä siihen sekä väärästä tai harhaanjohtavasta merkinnästä, jotka on kielletty asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a, b ja c alakohdassa.

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² EUVL 2008, L 39, s. 16. Tähän asetukseen on tehty useita muutoksia, mutta ne eivät ole vaikuttaneet nyt käsiteltävän asian kannalta merkityksellisiin säännöksiin.

³ Asetuksen N:o 110/2008 15 artiklan 1 kohdan mukaan ”maantieteellisellä merkinnällä” tarkoitetaan ”merkintää, joka osoittaa tislattun alkoholijuoman olevan peräisin tietyltä maan alueelta tai tietyltä seudulta taikka paikkakunnalta tuolla alueella, jos kyseisen tislattun alkoholijuoman laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään”.

3. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta ensinnäkin ratkaisemaan, edellyttääkö kyseisen asetuksen 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”välillisen – – käytön” käsite, että suojattua maantieteellistä merkintää käytetään samassa tai lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltaisessa muodossa, vai riittääkö, että riidanalainen ilmaisu herättää asianomaisissa kuluttajissa jonkinlaisen mielleyhtymän mainittuun merkintään. Lisäksi kyseinen tuomioistuin tiedustele, onko siinä tapauksessa, että pelkkä mielleyhtymä riittää, tarpeen ottaa kyseisen säännöksen soveltamisessa huomioon asiayhteys, johon ilmaisu, jota käytetään kuvaamaan asianomaista tuotetta, kuuluu, ja erityisesti se, että kyseisen tuotteen etiketissä ilmoitetaan myös sen oikea alkuperä.

4. Seuraavaksi kyseinen tuomioistuin tiedustele unionin tuomioistuimelta, edellyttääkö mainitun asetuksen 16 artiklan b alakohdassa käytetty ”mielleyhtymän” käsite, että suojattu maantieteellinen merkintä ja kyseessä oleva ilmaisu muistuttavat lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan toisiaan, vai riittääkö, että jälkimmäinen herättää kohdeyleisössä jonkinlaisen mielleyhtymän mainittuun merkintään. Kansallinen tuomioistuin tiedustele myös, onko siinä tapauksessa, että tällainen mielleyhtymä olisi riittävä, otettava mainitun säännöksen soveltamisessa huomioon kyseisen ilmaisun käyttöyhteys.

5. Lopuksi se tiedustele, edellyttääkö sen tutkiminen, onko kyse saman asetuksen 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettusta ”muusta väärästä tai harhaanjohtavasta merkinnästä”, myös riidanalaisen ilmaisun asiayhteyden huomioon ottamista.

6. Nyt käsiteltävä asia eroaa asioista, joissa unionin tuomioistuin on jo tulkinut asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan säännöksiä,⁴ sillä siinä on erityistä se, että sen kohteena on uusi tilanne, jossa – kuten tässä esitetyistä kysymyksistä käy ilmi – riidanalainen nimitys ei ole missään määrin samankaltainen suojatun maantieteellisen merkinnän kanssa sen enempää lausuntatavaltaan kuin ulkoasultaankaan, mutta sen väitetään voivan johtaa kuluttajat yhdistämään sen virheellisesti jälkimmäiseen. Lisäksi unionin tuomioistuinta pyydetään epäsuorasti täsmentämään, millainen on mainitun 16 artiklan a–c alakohdassa määriteltyjen sääntöjen keskinäinen suhde niissä tarkoitettuihin erilaisiin tapauksiin nähden.

II. Asiaa koskevat oikeussäännöt

7. Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklassa, jonka otsikko on ”Maantieteellisten merkintöjen suoja”, säädetään, että ”liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät on suojattu

- a) suoralta tai välilliseltä kaupalliselta käytöltä tuotteissa, joita rekisteröinti ei koske, siinä määrin kuin tuotteet ovat verrattavissa asianomaisella maantieteellisellä merkinnällä rekisteröityihin tislattuihin alkoholijuomiin tai siinä määrin kuin nimityksen käytöllä voi hyötyä rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän maineesta;
- b) väärinkäytöltä, jäljittelyltä tai mielleyhtymiltä, vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty tai vaikka maantieteellinen merkintä on käännetty tai siihen on liitetty sellainen ilmaisu kuin ’kaltainen’, ’tyyppinen’, ’tyylinen’, ’tapaan valmistettu’, ’makuinen’ tai muu vastaava ilmaisu;
- c) muilta vääriltä tai harhaanjohtavilta merkinnöiltä, jotka koskevat tuotteen lähtöpaikkaa, alkuperää, luonnetta tai olennaisia ominaisuuksia, joita käytetään tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä tavalla, joka voi antaa väärän kuvan tuotteen alkuperästä;
- d) muulta käytöltä, joka saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.”

⁴ Ks. tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 2 ja 16 kohta) ja tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 10 ja 11 kohta).

8. Asetuksen N:o 110/2008 liitteessä III, jonka otsikko on ”Maantieteelliset merkinnät”, mainitaan, että Scotch Whisky on rekisteröity maantieteellisenä merkintänä, joka kuuluu tuoteluokkaan nro 2 eli luokkaan ”Whisky/Whiskey” ja jonka alkuperämaa on ”Yhdistynyt kuningaskunta (Skotlanti)”.

III. Pääasia, ennakkoratkaisukysymykset sekä asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

9. The Scotch Whisky Association, The Registered Office (jäljempänä TSWA) on Skotlannin oikeuden mukaan perustettu järjestö, jonka tavoitteena on erityisesti turvata skotlantilaisen viskin kaupan suojelu sekä Skotlannissa että ulkomailla.

10. Michael Klotz myy internetsivuston kautta Glen Buchenbach -nimistä viskiä, jota valmistaa Berglenissä Buchenbachin laaksossa Schwabenissa (Baden-Württemberg, Saksa) sijaitseva Waldhorn-tislaamo.

11. Kyseessä olevien viskipullojen etiketissä on saksalaisen tuottajan koko osoitteen ja tyyliä metsästystorvea (saksaksi ”Waldhorn”) esittävän piirroksen lisäksi seuraavat tiedot: ”Waldhornbrennerei [suomeksi Waldhorn-tislaamo], Glen Buchenbach, Swabian Single Malt Whisky [schwabenilainen single malt -viski], 500 ml, 40 % vol, Deutsches Erzeugnis [saksalainen tuote], Hergestellt in den Berglen [valmistettu Berglenissä]”.

12. TSWA nosti Landgericht Hamburgissa kanteen, jolla Klotzia vaaditaan lopettamaan Glen Buchenbach -nimityksen käyttäminen asianomaisesta viskistä sillä perusteella, että kyseinen käyttö rikkoo erityisesti asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a–c alakohtaa,⁵ joissa suojataan kyseisen asetuksen liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät, joihin lukeutuu merkintä Scotch Whisky. TSWA väitti etenkin, että yhtäältä kyseiset säännökset kattavat paitsi tällaisen merkinnän käytön itsessään myös kaikki suojattuun maantieteelliseen alkuperään viittaavat maininnat ja että toisaalta nimitys Glen herättää kohdeyleisössä mielleyhtymän Skotlantiin ja Scotch Whiskyyyn huolimatta siitä, että mukana on myös muita mainintoja tuotteen saksalaisesta alkuperästä. Klotz vaati kanteen hylkäämistä.

13. Tässä yhteydessä Landgericht Hamburg on 19.1.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 27.1.2017, päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Edellyttääkö rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ’välillinen kaupallinen käyttö’ tislatuille alkoholijuomille asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdan mukaan, että rekisteröityä maantieteellistä merkintää käytetään samassa tai foneettisesti ja/tai optisesti^[6] samankaltaisessa muodossa vai riittääkö, että riidanalainen merkin osa herättää kohdeyleisössä jonkinlaisen mielleyhtymän rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen?

Mikäli viimeksi mainittu riittää: Onko tutkittaessa sitä, onko kyse ’välillisestä kaupallisesta käytöstä’, merkitystä myös sillä, mihin asiayhteyteen riidanalainen merkin osa sisältyy, vai eikö tämä asiayhteys voi estää katsomasta käyttöä rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän välilliseksi kaupalliseksi käytöksi silloinkaan, kun merkin riidanalaisen osan mukana seuraa merkintä tuotteen oikeasta lähtöpaikasta?

5 TSWA:n mukaan riidanalaisen nimityksen käyttö saattaa kuulua samanaikaisesti niiden kyseisen 16 artiklan a, b ja c alakohdassa säädettyjen kolmen käsitteen soveltamisalaan, jotka ennakkoratkaisukysymyksissä mainitaan. Tältä osin totean vain, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole asettanut kussakin mainitussa säännöksessä tarkoitettuja tapauksia tärkeysjärjestykseen eikä ole tiedustellut unionin tuomioistuimelta, onko tällainen luonnehdintojen päällekkäisyys mahdollinen.

6 Täsmennän, että ennakkoratkaisupyyntöissä käytetään saksan adjektiivia ”optisch”, joka on kirjaimellisesti käännettynä ”optinen”, mutta mielestäni on sanastollisesti täsmällisempää käyttää ilmaisua ”ulkoasu”, jota siis käytän tässä ratkaisuehdotuksessa samoin kuin unionin tuomioistuin on tehnyt viimeaikaisessa tämän alan oikeuskäytännössään.

- 2) Edellyttääkö 'mielleyhtymä' rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdan mukaan, että rekisteröity maantieteellinen merkintä ja merkin riidanalainen osa ovat foneettisesti ja/tai optisesti samankaltaisia, vai riittääkö, että merkin riidanalainen osa herättää kohdeyleisössä jonkinlaisen mielleyhtymän rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen?

Mikäli viimeksi mainittu riittää: Onko tutkittaessa sitä, onko kyse 'mielleyhtymästä', merkitystä myös sillä, mihin asiayhteyteen merkin riidanalainen osa sisältyy, vai eikö tämä asiayhteys voi estää katsomasta, että merkin riidanalainen osa aiheuttaa lainvastaisen mielleyhtymän, silloinkaan, kun merkin riidanalaisen osan mukana seuraa merkintä tuotteen oikeasta lähtöpaikasta?

- 3) Onko tutkittaessa sitä, onko kyse asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdan mukaisesta 'muusta väärästä tai harhaanjohtavasta merkinnästä', merkitystä sillä, mihin asiayhteyteen merkin riidanalainen osa sisältyy, vai eikö tämä asiayhteys voi estää katsomasta merkintää harhaanjohtavaksi merkinnäksi silloinkaan, kun merkin riidanalaisen osan mukana seuraa merkintä tuotteen oikeasta lähtöpaikasta?"

14. TSWA, Klotz, Kreikan, Ranskan, Italian ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia. Istuntoa asianosaisten kuulemiseksi ei pidetty.

IV. Asian tarkastelu

A. Alustavat toteamukset

15. Aivan aluksi totean, että molemmat pääasian asianosaiset ovat esittäneet väitteitä ennakkoratkaisupyyntön sanamuodosta.

16. Yhtäältä Klotz väittää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt pääasian tosiseikat sekä lyhennetysti että epätäydellisesti, ja esittää täydennyksiä tähän esitykseen.⁷

17. Tältä osin muistutan, ettei unionin tuomioistuin ole SEUT 267 artiklan mukaisessa menettelyssä toimivaltainen sen enempää tarkistamaan kuin arvioimaan pääasiaan liittyviä tosiseikkoja ja että on ainoastaan kansallisten tuomioistuinten asiana selvittää oikeusriidan perustana olevat tosiseikat sekä tehdä näistä ne päätelmät, joita niiden annettavana oleva ratkaisu edellyttää.⁸ Unionin tuomioistuin voi kuitenkin yhteistyön nimissä antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle kaikki tarpeelliseksi katsomansa ohjeet, jotta se voisi antaa kyseiselle tuomioistuimelle hyödyllisen vastauksen.⁹

18. Toisaalta TSWA moittii ennakkoratkaisua pyytänyttä tuomioistuinta siitä, että se on muotoillut ennakkoratkaisukysymykset huonosti.¹⁰ Unionin tuomioistuimelle esittämässään huomautuksissa TSWA esittää kysymykset uudessa muodossa ja antaa niihin vastaukset.¹¹

⁷ Ks. etenkin tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 72.

⁸ Ks. etenkin tuomio 13.2.2014, Maks Pen (C-18/13, EU:C:2014:69, 30 kohta); tuomio 3.9.2015, Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, 13 kohta) sekä tuomio 10.3.2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, 119 kohta).

⁹ Ks. etenkin tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 31 kohta) sekä tuomio 5.12.2017, M.A.S. ja M.B. (C-42/17, EU:C:2017:936, 23 kohta).

¹⁰ TSWA täsmentää, että se nosti tilanteen korjaamiseksi kanteen, jota kyseinen tuomioistuin ei ottanut tutkittavaksi.

¹¹ Ks. etenkin tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 38.

19. On kuitenkin yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Näin ollen pääasian asianosaisen pyyntö kysymyksen uudelleen muotoilemisesta sen esittämässä sanamuodossa on hylättävä.¹² Unionin tuomioistuimen on kuitenkin annettava kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista pääasian, ja unionin tuomioistuimen on näin ollen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen.¹³

20. Toiseksi korostan heti alussa, siltä osin kuin on kyse asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan eri alakohtien suhteesta toisiinsa, että Ranskan hallituksen tavoin minustakin vaikuttaa siltä, että näillä säännöksillä suojataan mainitun asetuksen liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät mainitsemalla eri tilanteita, joissa niihin viitataan kasvavassa määrin välillisesti.

21. Katson näet, että a alakohta kattaa tapaukset, joissa viitataan rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään itseensä; b alakohdassa kielletään kyseisen merkinnän väärinkäyttö ja jäljittely ja miellelyhtymät siihen silloin, kun riidanalaisessa nimityksessä ei viitata siihen nimenomaisesti; c alakohdassa kielletään muut harhaanjohtavat tuotteen alkuperää koskevat maininnat, ja d alakohta koskee kaikkia muita kaupallisia käytäntöjä, jotka saattavat johtaa kuluttajaa alkuperän osalta harhaan. Palaan esillä olevassa ennakkoratkaisupyynnössä kyseessä olevia a–c alakohtaa erottaviin erityispiirteisiin ja niistä mielestäni pääteltävään tulkintaan seuraavassa tarkastelussa.¹⁴

B. Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välillisen – – käytön” käsite (ensimmäinen kysymys)

1. Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa tarkoitetulta rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välilliseltä – – käytöltä” edellytettävä muoto (ensimmäisen kysymyksen ensimmäinen osa)

22. Ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessä unionin tuomioistuinta pyydetään lausumaan siitä, miten on ymmärrettävä tislatus alkoholijuoman ”rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän” asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”välillinen kaupallinen käyttö”.

23. Tämän kysymyksen ensimmäisessä osassa on pääasiallisesti kyse siitä, onko tällaisen a alakohdan nojalla kielletyn käytön toteamiseksi tarpeen, että riidanalainen maininta on muodoltaan joko sama kuin suojattu maantieteellinen merkintä tai lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltainen, vai riittääkö, että kyseinen maininta herättää asianomaisissa kuluttajissa jonkinlaisen miellelyhtymän merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen.

24. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohta on tulkittavissa kahdella eri tavalla. Ensimmäisen lähestymistavan mukaan, jota ehdotetaan osassa saksalaista oikeuskirjallisuutta,¹⁵ kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”välillisen – – käytön” edellytyksenä on, että rekisteröityä maantieteellistä merkintää käytetään samassa tai vähintään lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltaisessa muodossa ja että sitä ei mainita tuotteessa tai sen pakkauksessa, kuten ”välittömässä – – käytössä” tapahtuu, vaan missä tahansa muussa yhteydessä, kuten esimerkiksi mainoksessa tai saateasiakirjoissa. Kyseinen tuomioistuin ilmoittaa, että tällainen tulkinta johtaisi sen katsomaan, että mainittua a alakohtaa ei tässä tapauksessa sovelleta, koska

¹² Ks. etenkin tuomio 4.4.2000, Darbo (C-465/98, EU:C:2000:184, 19 kohta).

¹³ Ks. etenkin tuomio 1.2.2017, Município de Palmela (C-144/16, EU:C:2017:76, 20 kohta).

¹⁴ Ks. erityisesti tämän ratkaisuehdotuksen 31, 62 ja 95 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

¹⁵ Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tältä osin lähteisiin ”Tilman GRUR 1992, 829, 832 f.; Ströbele/Hacker, Markengesetz, 11. Aufl., § 135 Rn. 16” sillä täsmennyksellä, että nämä tekijät ovat ottaneet kantaa asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan kanssa analogiseen säännökseen eli maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatuajärjestelmistä 21.11.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 (EUVL 2012, L 343, s. 1) 13 artiklaan, sekä lähteeseen ”Ingerl/Rohnke, Markengesetz, 3. Aufl., § 135 Rn. 4”.

nimitykset Glen ja Scotch Whisky eivät ole samat eivätkä samankaltaiset. Toista lähestymistapaa noudattaen olisi päinvastoin riittävää, että merkin riidanalainen osa herättää kohdeyleisössä minkä tahansa mielleyhtymän kyseessä olevaan maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen.¹⁶

25. TSWA sekä Kreikan ja Italian hallitukset puolustavat jälkimmäistä tulkintaa. Sitä vastoin Klotz, Ranskan ja Alankomaiden hallitukset sekä komissio katsovat pääasiassa, että mainitun 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettusta välillisestä käytöstä ei voi olla kyse, jos käytetään nimitystä, joka on muodoltaan aivan toisenlainen kuin kyseessä oleva rekisteröity maantieteellinen merkintä.¹⁷ Yhdyn tähän jälkimmäiseen näkemykseen jäljempänä esittämistäni syistä.

26. Aivan aluksi muistutan, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkinnassa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on.¹⁸

27. Siltä osin kuin on *ensinnäkin* kyse asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdan *sanamuodosta*, TSWA väittää – mielestäni virheellisesti –, että kyseistä säännöstä olisi tulkittava laajassa merkityksessä siten, että rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välilliseltä” kaupalliselta käytöltä ei edellytettäisi mainitun merkinnän käyttöä sellaisenaan, osittain tai kokonaan, vaan epäsuoraa viittausta siihen, jos kyseinen käyttö liittyy ”verrattavissa” oleviin tuotteisiin tai jos käytöllä ”voi hyötyä” kyseessä olevan ”rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän maineesta”.¹⁹

28. Tältä osin olen sillä kannalla, että ilmauksen ”[rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän] suora tai välillinen kaupallinen *käyttö*”²⁰ käyttö mainitun 16 artiklan a alakohdassa vaatii, että asianomaista merkintää käytetään siinä muodossa, jossa se on rekisteröity, tai ainakin muodossa, joka on siihen niin läheisessä suhteessa, että riidanalaisesta merkkiä on ilmeisen mahdoton erottaa siitä.²¹ Minusta vaikuttaa näet siltä, että ilmaus ”käyttö” vaatii luonnollisesti, että suojattua maantieteellistä merkintää itseään käytetään ja että sen on siis esiinnyttävä samanlaisena tai vähintään lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltaisena²² riidanalaisessa merkissä.²³

16 Kyseinen tuomioistuin huomauttaa, että tähän mennessä unionin tuomioistuin on todennut vain yleisesti, että ”asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a–d alakohdassa mainitaan erilaisia tapauksia, joissa tuotteen myynnissä viitataan nimenomaisesti tai implisiittisesti maantieteelliseen merkintään sellaisissa olosuhteissa, jotka voivat joko johtaa yleisöä harhaan tuotteen alkuperästä tai ainakin luoda sille alkuperää koskevan mielleyhtymän tai jotka voivat mahdollistaa sen, että toimija saa oikeudetonta hyötyä kyseisen maantieteellisen merkinnän maineesta” (tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 46 kohta).

17 Tarkemmin sanottuna Klotzin mukaan riidanalaisen maininnan olisi välttämättä oltava ”sama” kuin suojattu maantieteellinen merkintä; Ranskan hallituksen mukaan sen pitäisi olla ”sama tai [vähintään] lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan hyvin samankaltainen”; Alankomaiden hallituksen mukaan maantieteelliseen merkintään pitäisi ”viitata”, vaikka kohdeyleisön mieleen saattaakin syntyä mielleyhtymä; komission mukaan ei ole kyse maantieteellisen merkinnän ”käytöstä”, jos käytetään ”toista nimitystä”.

18 Ks. etenkin tuomio 15.11.2017, Geissel ja Butin (C-374/16 ja C-375/16, EU:C:2017:867, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

19 Jälkimmäiseltä osin TSWA väittää, että nimitys Glen olisi tässä tapauksessa kiellettävä, koska kyseessä on tuote, joka on ”verrattavissa” Scotch Whiskyn mutta ei ole alkuperältään skotlantilainen. TSWA katsoo, että esitetty kysymys koskee kuitenkin myös toista mainitun 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettua tilannetta, koska tuotteiden verrattavuus ei sulje pois hyötymistä suojatun maantieteellisen merkinnän maineesta. Huomautan, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole ottanut kantaa tähän, mutta unionin tuomioistuin on jo katsonut, että ”jos tuotteet, joita maantieteellinen merkintä ei koske, ovat tislattuja alkoholijuomia, vaikuttaa perustellulta katsoa, että kyse voi olla tällä maantieteellisellä merkinnällä rekisteröityyn tislattuun alkoholijuomaan verrattavista tuotteista” (tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 54 kohta).

20 Kursivointi tässä.

21 Ks. analogisesti tuomio 14.9.2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, 114 kohta ja sitä seuraavat kohdat), jossa mainitaan riidanalaisen merkin ja suojatun nimityksen välisen mielleyhtymän kriteerejä, jotka liittyvät siihen, havaitseeko kohdeyleisö loogista ja merkityssisältöä omaavaa kokonaisuutta tai maantieteellistä viittausta portviiniin, jolla on kyseinen alkuperämerkintä.

22 Samoin asiassa Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne antamassaan ratkaisuehdotuksessa (C-393/16, EU:C:2017:581, ratkaisuehdotuksen 42 kohta ja sitä seuraavat kohdat) julkisasiamies Campos Sánchez-Bordona katsoi 16 artiklan a alakohdasta vastaavan säännöksen osalta niin ikään, että käsite ”suora tai välillinen kaupallinen käyttö” voi kattaa suojatun alkuperänimityksen (nyt käsiteltävässä asiassa suojatun maantieteellisen merkinnän) käytön paitsi *samassa* myös *samankaltaisessa* muodossa.

23 Komissio täsmentää, että edellytys, jonka mukaan maantieteellistä merkintää itseään on käytettävä, ei kuitenkaan sulje pois merkinnän käänneksen käyttöä, mutta lisää, että tällaisesta tilanteesta ei silti selvästikään ole kyse käsiteltävässä tapauksessa.

29. Huomautan, että unionin tuomioistuin on jo antanut viitteitä siitä, miten mainitun 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”suoran” käytön käsite on määriteltävä, myöntäessään, että kyse voi olla sellaisen tavaramerkin käytöstä, joka sisältää maantieteellisen merkinnän tai tätä merkintää vastaavan ilmaisen ja sen käännöksen, sellaisten tislattujen alkoholijuomien yhteydessä, jotka eivät ole vastaavien eritelmien mukaisia, kuten oli pääasiassa kyseessä olleiden kuviomerkkien osalta. Toisaalta unionin tuomioistuin ei ole vielä lausunut siitä, miten samassa säännöksessä tarkoitettu ”välillinen” käyttö on ymmärrettävä.

30. Omasta puolestani katson, että välillisuus ei viittaa tilanteisiin, joissa kyseessä olevalla nimityksellä ei nimenomaisesti viitata johonkin asetuksen N:o 110/2008 liitteessä III rekisteröidyistä maantieteellisistä merkinnöistä, kuten TSWA väittää, vaan tilanteisiin, joissa käytetään jotakin jollakin tavoin vääristynyttä keinoa tällaisen merkinnän hyödyntämiseksi. Katson näet Klotzin, Alankomaiden hallituksen ja komission tavoin, että toisin kuin ”suora” käyttö, joka edellyttää, että suojattu maantieteellinen merkintä pannaan suoraan asianomaiseen tuotteeseen tai sen omaan pakkaukseen, ”välillinen” käyttö edellyttää, että tämä merkintä esiintyy täydentävissä markkinointi- tai tiedotuskanavissa, kuten tuotetta koskevassa mainoksessa²⁴ tai siihen liittyvissä asiakirjoissa.²⁵

31. Toiseksi kyseessä olevan säännöksen *asiayhteydestä* korostan, että mainitun 16 artiklan a alakohdan soveltamisala on välttämättä erilainen kuin sitä seuraavien saman artiklan sääntöjen soveltamisala. Tämä ensimmäinen säännös on syytä erottaa erityisesti b alakohdasta, joka koskee ”väärinkäyttöä, jäljittelyä tai miellelyhtymiä” eli tapauksia, joissa maantieteellistä merkintää ei käytetä sellaisenaan vaan siitä annetaan asianomaisille kuluttajille a alakohdassa tarkasteltua viittausta hienovaraisempi viite.

32. Mainitun 16 artiklan b alakohdan tehokas vaikutus kuitenkin vähenisi, jos saman artiklan a alakohdasta tulkittaisiin ensimmäisessä ennakkoratkaisukysymyksessä esitetyllä laajalla tavalla siten, että sitä sovellettaisiin heti, jos riidanalainen merkki herättää vain jonkinlaisen miellelyhtymän rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen. Kuten Ranskan hallitus ja komissio korostavat, kyseisen säännöksen yleisestä rakenteesta seuraa siis, että mainitussa a alakohdassa tarkoitettu käsite ”[rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän] suora tai välillinen kaupallinen käyttö” ei voi kattaa tällaisia tapauksia.

33. Tätä päätelmää tukee nähdäkseni unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö,²⁶ jonka mukaan riittävän läheistä yhteyttä suojatun maantieteellisen merkinnän kanssa edellytetään silloinkin, kun on kyse pelkästä 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettusta ”miellelyhtymän” käsitteestä,²⁷ ja mielestäni tämä edellytys pätee sitäkin suuremmalla syyllä kyseisen artiklan a alakohdassa tarkoitettuun ”käytön” käsitteeseen.

34. Kolmanneksi totean asetuksen N:o 110/2008 *päämäärien* osalta aivan aluksi, että sen johdanto-osan 4 perustelukappaleessa korostetaan, että Euroopan unionin lainsäätäjä on pyrkinyt ”tislattuja alkoholijuomia koskevan lainsäädännön järjestelmällisyyden varmistamiseksi” esittämään ”täsmällisesti määritellyt kriteerit”, jotka koskevat etenkin ”maantieteellisten merkintöjen suojaamista”.²⁸

24 Alankomaiden hallitus mainitsee kuvitteellisena esimerkkinä suojatun maantieteellisen merkinnän Scotch Whisky välillisestä kaupallisesta käytöstä mainoskampanjan, jonka sanamuoto olisi seuraava: ”Glen Buchenbachissa maistuu Scotch Whisky”.

25 Ks. myös ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsema oikeuskirjallisuus, johon viitataan tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 15.

26 Ks. tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 56 ja 57 kohta) sekä tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 33–35 kohta).

27 Mainitun 16 artiklan b alakohdan tulkinnan osalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen 48 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa esitetty vastaus toiseen ennakkoratkaisukysymykseen.

28 Ks. myös asetuksen N:o 110/2008 johdanto-osan 1 perustelukappale samoin kuin kyseisen säädöksen hyväksymiseen johtaneen 15.12.2005 annetun komission ehdotuksen perustelut (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi väkevien alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä ja merkinnöistä, KOM(2005) 125 lopullinen, s. 2), joissa tuotiin esiin tarve parantaa tislattuihin alkoholijuomiin siihen asti sovellettujen unionin oikeussääntöjen selkeyttä.

35. Epäilen, onko tämän nimenomaisen oikeusvarmuutta koskevan tavoitteen mukaista pitää asianmukaisena ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämän kaltaista kriteeriä eli sitä, että merkintä ”herättää” kohdeyleisössä jonkinlaisen mielleyhtymän rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen”,²⁹ kun otetaan huomioon, että kyseessä on kriteeri, joka ei ole lainsäätäjän säätämä ja jonka rajat ovat mielestäni liian epäselvät. Unionin tuomioistuin on tosin jo maininnut kyseisen asetuksen 16 artiklan säännösten osalta vaaran, että ”[yleisössä] luodaan mielleyhtymä tuotteen alkuperästä”,³⁰ mutta nähdäkseni se ei kuitenkaan tarkoittanut korottaa tätä yleistä huomiota ratkaisevaksi arviointiperusteeksi jommankumman mainitun säännöksen soveltamiseksi.

36. Toiseksi totean aineellisemmalla tasolla, että asetuksen N:o 110/2008 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan, että kyseisessä asetuksessa säädetyillä toimenpiteillä ”olisi pyrittävä parantamaan kuluttajansuojaa, estämään vilpilliset käytänteet ja edistämään markkinoiden avoimuutta ja tervettä kilpailua”. Asetuksen yhdeksännessä perustelukappaleessa lisätään, että näillä toimenpiteillä ”pyritään myös estämään – tislattujen alkoholijuomien nimien väärinkäyttö tuotteissa, jotka eivät ole [kyseisessä] asetuksessa säädettyjen määritelmien mukaisia”. Asetuksen 14 perustelukappaleessa mainitaan erityinen suoja, jota kyseisen asetuksen liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät saavat, ”jos tislattun alkoholijuoman tunnettu laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla [tiettyyn] maantieteelliseen alkuperään”.

37. Erityisesti asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan tavoitteiden osalta etenkin kyseisen artiklan otsikosta ilmenee, että sen tarkoituksena on varmistaa ”maantieteellisten merkintöjen suoja” niiden rekisteröinnillä, jolla pyritään yhtäältä mahdollistamaan se, että mainitussa 14 perustelukappaleessa luetelluissa tapauksissa tislattujen alkoholijuomien osoitetaan olevan peräisin tietyltä alueelta, ja toisaalta edistämään toisessa perustelukappaleessa esitettyjen yleisempien tavoitteiden toteutusta.³¹

38. Minusta vaikuttaa siltä, että asetuksen N:o 110/2008 ja erityisesti sen 16 artiklan säännöksillä on tarkoitus estää suojattujen maantieteellisten merkintöjen väärinkäyttö paitsi ostajien etujen vuoksi myös niiden tuottajien etujen vuoksi, jotka ovat ponnistelleet taatakseen ne ominaisuudet, joita odotetaan tuotteilta, joilla on laillisesti tällaisia merkintöjä, kuten unionin tuomioistuin jo on korostanut sellaisen unionin oikeussäännön osalta,³² joka vastaa sanamuodoltaan³³ kyseisen asetuksen

29 Kursivointi tässä.

30 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 16 mainittu kohta, jonka osalta TSWA väittää, että saksankielinen versio (jossa mainitaan vain ”liittymä”) on rajoittavampi kuin espanjan-, englannin-, ranskan- ja italiantieliset versiot (joissa mainitaan ”mielleyhtymä”) ja että jälkimmäiselle, laajemmalle muotoilulle on annettava etusija, joten ”liittymä” viittaa siihen miellemailmaan, jonka maantieteellinen merkintä herättää, eikä liittymään itse maantieteellisen merkinnän kanssa.

31 Nämä mainitun 16 artiklan tavoitteet tuodaan esiin tuomiossa 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 47 kohta) sekä tuomiossa 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 23 ja 24 kohta).

32 Eli maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä 22.10.2007 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) (EUVL 2007, L 299, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 25.5.2009 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 491/2009 (EUVL 2009, L 154, s. 1), 118 m artiklan 2 kohdan osalta.

33 Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan ja asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan välisistä yhtäläisyyksistä ks. tuomio 20.12.2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:991, 18, 34, 39 ja 40 kohta) sekä julkisasiamies Campos Sánchez-Bordonan ratkaisuehdotus asiassa Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:581, ratkaisuehdotuksen 60 kohta ja alaviite 16).

16 artiklaa.³⁴ Mainitun 16 artiklan a alakohdassa kielletään tässä tarkoituksessa erityisesti ja nimenomaisesti muita toimijoita käyttämästä rekisteröityä maantieteellistä merkintää kaupallisessa tarkoituksessa tuotteista, jotka eivät ole kaikkien edellytetyjen eritelmien mukaisia,³⁵ etenkin hyötyäkseen epäoikeutetusti kyseisen maantieteellisen merkinnän maineesta.³⁶

39. Mielestäni edellä esitetystä seuraa, että korkeatasoinen kuluttajansuoja on toki yksi tulkittavien säännösten tavoitteista, mutta siitä ei kuitenkaan voida Kreikan ja Italian hallitusten ehdottamalla tavalla päätellä, että mainituissa a alakohdassa säädetyn kiellon soveltamiseksi riittäisi, että riidanalainen nimitys on omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan lähtöpaikan suhteen millä tavalla tahansa ja että se siten vaikuttaa samoin kuin jos maantieteellistä merkintää olisi käytetty rekisteröidyssä muodossaan tai samankaltaisessa muodossa. Ei näet pidä unohtaa sitä, että kyseisten säännösten tavoitteina on myös turvata niiden tuotteiden, joilla on asianmukaisesti tällainen merkintä, tunnustetut ominaisuudet ja siten suojata näiden ominaisuuksien takaamiseen panostaneiden toimijoiden taloudelliset intressit sekä yleisemmin edistää markkinoiden avoimuutta ja tervettä kilpailua.

40. Ehdotan siis, että ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan *vastataan*, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletty rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välillinen – – käyttö” edellyttää, että riidanalainen nimitys on sama kuin asianomainen merkintä tai lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltainen. Näin ollen ei ole riittävää, että kyseinen nimitys on omiaan herättämään asianomaisessa kuluttajassa jonkinlaisen mielleyhtymän merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen.

2. Riidanalaisen merkin ympärillä mahdollisesti olevien tietojen merkitys asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdan kannalta (ensimmäisen kysymyksen toinen osa)

41. Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa on osoitettu unionin tuomioistuimelle vain siltä varalta, että se toteaa, että pelkkä mielleyhtymä kyseessä olevaan rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen saattaa olla riittävä, jotta voidaan todeta kyseisen merkinnän asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu ”välillinen kaupallinen käyttö”.

42. Koska ehdotan päinvastaisen tulkinnan valitsemista kyseisen kysymyksen ensimmäiseen osaan vastattaessa, katson, että unionin tuomioistuimen ei ole tarpeen lausua sen toisesta osasta. Esitän silti muutamia huomioita jälkimmäisestä.

43. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko tällaisen käytön toteamiseksi otettava huomioon riidanalaisen maininnan asiayhteys ja etenkin se seikka, että kyseisen maininnan yhteydessä on täsmennys tuotteen oikeasta alkuperästä, joten tämän asiayhteyden sisältämien tietojen perusteella voitaisiin osoittaa vääräksi väite, jonka mukaan mainitun 16 artiklan a alakohdassa ilmoitettu vaatimuksia ei ole noudatettu. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee konkreettisemmin sitä, onko riidanalaisista osaa Glen arvioitava erillään vai onko huomioon otettava myös ne erilaiset etikettiin

34 Tuomion 20.12.2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:991, 38 kohta) mukaan ”suojattujen alkuperänimitysten ja suojattujen maantieteellisten merkintöjen suojaamiseksi[N osalta] asetus N:o 1234/2007 on yhteisen maatalouspolitiikan väline, jolla on tarkoitus ennen kaikkea *taata kuluttajille*, että saman asetuksen mukaisesti rekisteröidyllä maantieteellisellä merkinnällä varustetuilla maataloustuotteilla on tietyt erityisominaisuudet sen vuoksi, että ne ovat lähtöisin määritellyltä maantieteelliseltä alueelta, ja että ne näin ollen antavat tuotteiden maantieteelliseen alkuperään perustuvan takuun niiden laadusta, minkä tarkoituksena on *taata se, että maataloustuottajat* voivat saada paremmat tulot vastineeksi aidoille pyrkimyksille parantaa laatua, ja estää se, että ulkopuoliset väärinkäytösluonteisesti hyötyisivät tällaisten tuotteiden laatunsa perusteella saamasta maineesta” (kursivointi tässä).

35 Muistutan, että asetuksen N:o 110/2008 15 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että ”tislattujen alkoholijuomien, joilla on liitteeseen III rekisteröity maantieteellinen merkintä, on oltava kaikkien 17 artiklan 1 kohdassa säädetyn teknisen asiakirjan eritelmien mukaisia”.

36 Ks. vastaavasti tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 46 kohta) ja tuomio 20.12.2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:991, 39 ja 40 kohta).

sisältyvät maininnat, jotka osoittavat, että kyseessä oleva tuote on peräisin Saksasta.³⁷ Se katsoo, että se voi pääasiassa määrätä TSWA:n vaatiman ehdottoman kiellon ainoastaan, jos unionin tuomioistuin tulkitsee mainittua a alakohdtaa siten, että siinä kielletään sellaisen ilmaisun käyttö, joka herättää jonkinlaisen mielleyhtymän rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään, riippumatta siitä, missä asiayhteydessä käyttö tapahtuu.

44. TSWA ja Kreikan hallitus väittävät, että tuotteen etiketissä ja pakkauksessa olevilla lisämerkinnöillä³⁸ ei ole merkitystä 16 artiklan a alakohdan soveltamatta jättämisen kannalta. Italian hallituksen mukaan on niin, että vaikka riidanalaisen osan asiayhteydellä voi olla merkitystä, kyseisessä säännöksessä tarkoitettua välillistä käyttöä ei voida sulkea pois myöskään silloin, kun mainitun osan yhteydessä annetaan tietoja alkuperästä. Alankomaiden hallitus katsoo, ettei tällaisesta käytöstä voi olla kyse, jos suojattuun maantieteelliseen merkintään ei viitata ja ennen kaikkea jos etiketissä mainitaan selvästi paikka, jossa juoma on tuotettu.³⁹

45. Omasta puolestani korostan vain *toissijaisesti*,⁴⁰ että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohda ei b alakohdan tavoin sisällä nimenomaista mainintaa, jonka mukaan rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”väärinkäyttö, jäljittely tai mielleyhtymät” voidaan todeta, ”vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty”.

46. Tämä sanamuodon eroavuus voidaan mielestäni selittää sillä seikalla, että jos kyseessä on mahdollinen mainitun 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettu suojatun maantieteellisen merkinnän ”suora tai välillinen kaupallinen käyttö”, tällainen tapaus edellyttää, että käytetään kyseistä merkintää sellaisenaan tai vastaavanlaisessa muodossa eikä mitään muuntotyypistä merkintää.⁴¹ Näin ollen ei voi olla epäselvyyttä siitä, että kyseessä olevan tilanteen tarkastelussa on keskityttävä sen toteamiseen, että jotakin saman asetuksen liitteessä III rekisteröidyistä maantieteellisistä merkinnöistä joko on käytetty tai ei ole käytetty.

47. Sitä vastoin mainitun 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettua tapauksessa, jossa kyseessä on ”väärinkäyttö, jäljittely tai mielleyhtymät”, tilanteen arviointi vaatii selvästi sivuuttamaan tällaisen objektiivisen toteamisen ja edellyttää tarkastelua, jonka osalta unionin lainsäätäjä on halunnut nimenomaisesti ilmoittaa, että tiettyjen mahdollisten arviointiperusteiden, etenkin ”tuotteen oikean alkuperän” mainituksi tulemisen,⁴² perusteella ei voida jättää huomiotta mitään näistä kolmesta luonnehdinnasta.⁴³ Mielestäni saman pitäisi sitäkin suuremmalla syyllä koskea saman 16 artiklan a alakohdassa tarkoitettua yksinkertaisempaa tapausta, mikäli unionin tuomioistuin katsoo tarpeelliseksi tutkia riidanalaisen merkin asiayhteyden kyseisen säännöksen soveltamiseksi.

37 Maininnat ”Swabian – Whisky” (schwabenilainen viski), ”Deutsches Erzeugnis” (saksalainen tuote), ”Hergestellt in den Berglen” (valmistettu Berglenissä).

38 TSWA ehdottaa, että ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa muotoillaan uudelleen näiden ilmausten mukaiseksi sillä perusteella, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen siinä käyttämä ”asiayhteyden” käsite (saksaksi eli esillä olevan asian oikeudenkäyntikielellä ”Umfeld”) ei ilmene sen enempää asetuksesta N:o 110/2008 kuin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstäkään ja että olisi siis syytä viitata pikemminkin kyseisen asetuksen liitteessä I olevissa 15–17 kohdassa määriteltyihin ”esittelyyn”, ”pakkausmerkintöjen” ja ”pakkauksen” käsitteisiin, joihin kyseisessä kysymyksessä näytettäisiin ennakkoratkaisupyynnön perustelujen valossa pääasiallisesti viittaavan.

39 Klotz, Ranskan hallitus ja komissio eivät ota tähän kantaa, kun otetaan huomioon vastaus, jota ne ehdottavat ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan.

40 Tämän ratkaisuehdotuksen 42 kohdassa esitetyistä syistä.

41 Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen 40 kohta.

42 Mainitun 16 artiklan b alakohdassa täsmennetään lisäksi, että sillä ei ole merkitystä, onko ”maantieteellinen merkintä – – käännetty tai [onko] siihen – – liitetty sellainen ilmaisu kuin ’kaltainen’, ’tyyppinen’, ’tyylinen’, ’tapaan valmistettu’, ’makuinen’ tai muu vastaava ilmaisu”. Tällaisten oletetusti tarkentavien ilmaisujen käytöstä huolimatta pääasiallisen nimityksen välittämä viesti johtaa näet edelleen kuluttajaa harhaan luomalla perusteettoman liitoksen mainittuun merkintään.

43 Riidanalaisen osan asiayhteyden merkityksestä asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdan kannalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen 69 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa esitetty vastaus toisen ennakkoratkaisukysymyksen toiseen osaan.

C. Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettu rekisteröityä maantieteellistä merkintää koskevan ”mielleyhtymän” käsite (toinen kysymys)

1. Rekisteröityä maantieteellistä merkintää koskevalta ”mielleyhtymältä” edellytettävä muoto asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdan kannalta (toisen kysymyksen ensimmäinen osa)

48. Toisella ennakkoratkaisukysymyksellä unionin tuomioistuinta pyydetään lausumaan asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitetusta tislatus alkoholijuoman rekisteröityä maantieteellistä merkintää koskevan ”mielleyhtymän” käsitteestä.

49. Tämän kysymyksen ensimmäisessä osassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, edellyttääkö tällaisen mielleyhtymän olemassaolon toteaminen ja se, että se olisi siis mainitun b alakohdan nojalla kielletty, sitä, että riidanalainen maininta on muodoltaan sama kuin suojattu maantieteellinen merkintä tai lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltainen, vai onko riittävää, että kyseinen maininta herättää asianomaisissa kuluttajissa minkä tahansa mielleyhtymän mainittuun merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen.

50. Pyyntönsä tueksi kansallinen tuomioistuin toteaa, että unionin tuomioistuin on vakiintuneesti tulkinnut asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa sekä sitä edeltäneissä unionin oikeuden vastaavissa säädöksissä esiintyvää ”mielleyhtymän” käsitettä siten, että se ”kattaa tapauksen, jossa tuotteen nimeämiseksi käytettyyn ilmaisuun sisältyy suojatun nimityksen osa siten, että kuluttajalle syntyy tuotteen nimen yhteydessä mielikuva tavarasta, jolla on kyseinen nimitys”.⁴⁴ Se lisää, että sen tietojen mukaan unionin tuomioistuin ei kuitenkaan ole vielä lausunut siitä, onko kyseessä olevien merkkien lausuntatavan ja/tai ulkoasun samankaltaisuus⁴⁵ välttämätön edellytys kielletyn mielleyhtymän toteamiselle. Se katsoo, että vastaus tähän kysymykseen on esillä olevassa asiassa olennainen, koska tässä tapauksessa tällaista samankaltaisuutta ei ole.⁴⁶

51. TSWA sekä Kreikan, Ranskan ja Italian hallitukset ehdottavat vastattavaksi, että 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettu mielleyhtymä rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään ei edellytä, että riidanalainen ilmaus on lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltainen asianomaisen merkinnän kanssa, ja että on riittävää, että kyseinen ilmaisu herättää kohdeyleisössä jonkinlaisen mielleyhtymän merkintään tai maantieteelliseen alueeseen. Klotz ja Alankomaiden hallitus ovat vastakkaisella kannalla.

52. Komissio asettuu tavallaan välimaastoon sille kannalle, että mainittu ”mielleyhtymän” käsite ei välttämättä edellytä sitä, että riidanalaisen merkin lausuntatapa ja/tai ulkoasu muistuttaa rekisteröityä maantieteellistä merkintää, tai pelkkää mielleyhtymää, vaan tässä tapauksessa pikemminkin ”rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ja riidanalaisen nimityksen merkityssisällön läheisyyttä, jonka yhteydessä tavanomaisen valistunut kuluttaja toteaisi suoran ja yksiselitteisen yhteyden riidanalaisen nimityksen ja [kyseisen] merkinnän välillä”.⁴⁷ Olen taipuvainen puoltamaan jälkimmäisen kannan suuntaista tulkintaa seuraavilla perusteilla.

⁴⁴ Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

⁴⁵ Sellaisena kuin se kansallisen tuomioistuimen antamassa esimerkissä ilmeni riidanalaisen nimityksen Verlados ja rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän Calvados välillä tuomion 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35) taustalla olevassa asiassa.

⁴⁶ Itse asiassa riidanalainen osa Glen poikkeaa sekä lausuntatavaltaan että ulkoasultaan selvästi rekisteröidystä maantieteellisestä merkinnästä Scotch Whisky.

⁴⁷ Täsmennän, että Ranskan ja Italian hallitukset korostavat niin ikään ”merkityssisällön läheisyyden” kriteeriä, mutta keskittyvät silti ehdottamassaan vastauksessa kyseisen kriteerin sijaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemaan ”mielleyhtymän” kriteeriin.

53. Huomautan ensinnäkin, että kyseisen b alakohdan *sanamuodossa* ei ole sellaisia viitteitä, joiden perusteella voitaisiin määritellä tarkasti, mitä ”mielleyhtymällä” suojattuun maantieteelliseen merkintään on ymmärrettävä. Toisiin kyseisessä säännöksessä aiemmin mainittuihin tilanteisiin eli ”väärinkäyttöön” ja ”jäljittelyyn” nähden voidaan enintään katsoa, että ”mielleyhtymän” käsite edellyttää tietynasteista samankaltaisuutta asianomaisen maantieteellisen merkinnän kanssa, vaikka se näyttääkin edellyttävän näistä kolmesta käsitteestä vähäisintä samankaltaisuuden astetta.

54. Lisäksi asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohtaan tai muihin muotoilultaan vastaavanlaisiin unionin oikeussäätöihin liittyvästä *unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä* on mielestäni poimittava erinäisiä ohjeita.

55. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tuonut esille, unionin tuomioistuin on katsonut, että etenkin mainitussa b alakohdassa tarkoitettua ”mielleyhtymästä” on todellakin kyse, jos riidanalaiseen nimitykseen ”sisältyy suojatun nimityksen osa”.⁴⁸ Minusta vaikuttaa siltä, että tällainen osittainen sisällyttäminen,⁴⁹ josta oli kyse kyseessä olevien unionin tuomioistuimen tuomioiden taustalla olevissa pääasioissa,⁵⁰ ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys kyseisen säännöksen soveltamiselle.

56. Kuten Ranskan hallitus toteaa, edellä mainittua muotoilua seuraavasta ilmauksesta ”siten, että” ilmenee näet, että keskeisenä ja ratkaisevana kriteerinä tällaisen ”mielleyhtymän” olemassaolon arvioinnissa on sen tutkiminen, ”[syntykö] kuluttajalle – – tuotteen nimen yhteydessä mielikuva tavarasta, jolla on kyseinen [suojattu] nimitys”.⁵¹ Unionin tuomioistuin on lisäksi jo korostanut, että ”kansallisen tuomioistuimen on – – *olennaisilta osin* käytettävä perusteena sitä, miten kuluttajan oletetaan suhtautuvan kyseessä olevan tuotteen nimeämiseksi käytettyyn ilmaisuun, ja *olennaista* on se, että kuluttaja yhdistää mainitun ilmaisun ja suojatun nimityksen toisiinsa”.⁵² Lisäksi se on täsmentänyt, että kyseisen tuomioistuimen on ”käytettävä perusteena sitä, miten tavanomaisesti valistunut ja kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen eurooppalainen keskivertokuluttaja mieltää asian”.⁵³ Vaikka kyseessä oleva suojattu nimitys on kiinteä osa riitautettua tavaramerkkiä, on tosiasiallisesti yhä mahdollista, että keskivertokuluttaja ei mainitulla tavaramerkillä varustetun tuotteen yhteydessä välttämättä yhdistä sitä tuotteeseen, jolla on mainittu nimitys.⁵⁴

57. Unionin tuomioistuin on myös toistuvasti todennut, ”on perusteltua katsoa, että kyse on mielleyhtymästä suojattuun nimitykseen, kun ulkomuodoltaan vastaavien tuotteiden myyntinimikkeet muistuttavat lausuntatavaltaan ja ulkoasultaan toisiaan” eikä ”se – – johdu sattumasta”, ja täsmentänyt, ”että tällainen toisiaan muistuttaminen on ilmeistä silloin, kun kyseessä olevan tuotteen nimeämiseksi käytetty sana päättyy kahteen samaan tavuun kuin suojattu nimitys ja kun siinä on saman verran tavuja kuin suojatussa nimityksessä”.⁵⁵

48 Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Sen sijaan ei ole kyse pelkästä ”mielleyhtymästä” vaan asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan a alakohtaa vastaavassa säännöksessä tarkoitettua ”käytöstä”, jos suojattu nimitys sisällytetään *kokonaisuudessaan* elintarvikkeen nimitykseen sen maun ilmaisemiseksi (ks. tuomio 20.12.2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-393/16, EU:C:2017:991, 57 ja 58 kohta).

50 Siltä osin kuin on kyse riitautetuista kuvauksista Cambozola, parmesan, KONJAKKI, Verlados ja Port Charlotte, ks. tuomio 4.3.1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, 25 kohta); tuomio 26.2.2008, komissio v. Saksa (C-132/05, EU:C:2008:117, 44 kohta); tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 56 kohta); tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 21 kohta) ja tuomio 14.9.2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, 122 kohta).

51 Ks. etenkin tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 21, 32, 35 ja 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Komission mukaan tämä oikeuskäytännössä käytetty kriteeri edellyttää, että asianomaisen tuotteen ja suojatun maantieteellisen merkinnän välille syntyy välittömästi ja täsmällisesti mielleyhtymä.

52 Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 22 kohta); kursivointi tässä.

53 Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 25, 28 ja 48 kohta).

54 Ks. vastaavasti tuomio 14.9.2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, 122–125 kohta).

55 Ks. etenkin tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 33, 34, 38–40 ja 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58. Katson kuitenkin samoin kuin useimmat asianosaiset ja muut osapuolet, jotka käsiteltävänä olevassa asiassa ovat esittäneet huomautuksia,⁵⁶ että lausuntatavan ja ulkoasun osalta toisiaan muistuttamisen toteaminen ei ole ehdoton edellytys ”mielleyhtymän” olemassaolon selvittämiseksi, vaan pikemminkin yksi tuomioistuimen ilmoittamista eri testeistä, joiden avulla tämä voidaan selvittää. Minusta vaikuttaa siltä, että se, että unionin tuomioistuin on viitannut lausuntatavan ja ulkoasun osalta ”toisiaan muistuttamiseen” tai ”samankaltaisuuteen”, oli sidottu niiden tuomioiden, joissa se esiintyy,⁵⁷ taustalla olevien asioiden tosiseikkoihin ja että näin ollen ei voida sulkea pois sitä, että ”mielleyhtymä” voi olla ilmeinen myös ilman tällaista toisiaan muistuttamista.

59. Suojatun nimityksen osittaista sisällyttämistä koskevan edellä mainitun kriteerin⁵⁸ lisäksi merkitykselliseksi katsottuihin arviointiperusteisiin kuuluu myös ”erikielisten ilmaisujen ’merkityssisällön läheisyys’”. Täsmennän, että unionin tuomioistuin on erottanut tämän kriteerin ”toisiaan muistuttamisesta lausuntatavan ja ulkoasun osalta” ja liittänyt sen muiden kriteereiden tavoin kuluttajien käsityksen tutkimiseen, joten kuluttajien käsitykset näyttävät todellakin olevan ”mielleyhtymän” toteamisen keskeinen ja tarpeellinen edellytys.⁵⁹

60. Katson näin ollen, että selvitetessä, onko kyseessä asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettu ”mielleyhtymä”, ainoa ratkaiseva kriteeri on se, syntyykö ”kuluttajalle – – tuotteen nimen yhteydessä mielikuva tavarasta, jolla on suojattu nimitys”,⁶⁰ mikä kansallisen tuomioistuimen on arvioitava ottaen tarvittaessa huomioon joko suojatun nimityksen osittainen sisällyttäminen riitautettuun nimitykseen tai toisiaan muistuttaminen lausuntatavan ja ulkoasun osalta taikka merkityssisällön läheisyys.

61. *Sitä vastoin* ei olisi mielestäni tässä tulkittavien säännösten edellä mainittujen tavoitteiden⁶¹ mukaista hyväksyä niin epätasällista ja laajaa kriteeriä kuin se toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä tarkoitettu kriteeri, jonka mukaan ”riidanalainen merkin osa herättää kohdeyleisössä *jonkinlaisen mielleyhtymän* rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen”.⁶²

62. Kun lisäksi otetaan huomioon kyseisen 16 artiklan rakenne, on varmistettava, samoin kuin olen sen a alakohdan osalta ilmaissut,⁶³ että sen b alakohtaa ei tulkita tavalla, joka johtaisi siihen, että jälkimmäisellä säännöksellä puututtaisiin sitä kyseisessä artiklassa seuraavien säännösten eli c ja d alakohdan soveltamisalaan; nämä säännökset koskevat tilanteita, joissa yhteys suojattuun maantieteelliseen merkintään on vieläkin heikompi kuin ”mielleyhtymä” siihen.

56 Eli kaikki asianosaiset ja muut osapuolet lukuun ottamatta Klotzia ja Alankomaiden hallitusta.

57 Ks. erityisesti tuomio 4.3.1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, 27 kohta); tuomio 26.2.2008, komissio v. Saksa (C-132/05, EU:C:2008:117, 46 kohta); tuomio 14.7.2011, Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484, 57 ja 58 kohta) sekä tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 38–40 kohta).

58 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 55 kohta.

59 Ks. tuomio 26.2.2008, komissio v. Saksa (C-132/05, EU:C:2008:117, 47 ja 48 kohta) sekä tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 35 kohta).

60 Kun otetaan huomioon, että on merkityksetöntä, että eurooppalaisella keskivertokuluttajalla ei ole vaaraa sekoittaa riidanalaisista tuotteista tuotteeseen, jolla on kyseessä oleva suojattu nimitys laillisesti (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 79 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

61 Näitä tavoitteita tarkastellaan tämän ratkaisuehdotuksen 34 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa.

62 Kursivointi tässä.

63 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 31 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

63. Siltä osin kuin on lopuksi kyse asetuksen N:o 110/2008 ja erityisesti sen 16 artiklan laajemmasta asiayhteydestä, Klotz huomauttaa perustellusti, että jos unionin tuomioistuin katsoisi, että ”mielleyhtymän” olemassaolon toteamiseksi on riittävää, että syntyy minkäläinen mielleyhtymä tahansa, tämä laajentaisi kyseisen asetuksen soveltamisalaa ennalta arvaamattomalla tavalla ja aiheuttaisi merkittäviä riskejä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle, kun otetaan huomioon, että mainitussa asetuksessa säädetyn kaltainen teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojaaminen⁶⁴ on yksi mahdollinen oikeuttamisperuste kyseisen vapauden rajoittamiselle.⁶⁵

64. Tarkemmin sanottuna, jos mainitun 16 artiklan b alakohdassa maantieteelliselle merkinnälle, tässä tapauksessa Scotch Whisky, myönnetty suojatun laajennettavan koskemaan sellaisen ilmauksen käyttöä, joka ei ole lainkaan sen kanssa analoginen, kyseisessä säännöksessä säädetty kielto kattaisi myös tuotteet tai tavaramerkit, joissa ei millään tavoin viitata mainitun merkinnän sanamuotoon. Kuten Alankomaiden hallitus toteaa, tästä seuraisi, että muista maista kuin ”Yhdistyneestä kuningaskunnasta (Skotlannista)”⁶⁶ lähtöisin olevan viskin tuottajien mahdollisuudet erottautua omien tuotteidensa tai tavaramerkkiensä avulla supistuisivat huomattavasti.⁶⁷

65. Näin ollen ehdotan, että toisen kysymyksen ensimmäiseen osaan *vastataan*, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletty ”mielleyhtymä” rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään ei edellytä, että riidanalainen nimitys välttämättä muistuttaa lausuntatavaltaan ja ulkoasultaan asianomaista merkintää, mutta ei kuitenkaan ole riittävää, että kyseinen nimitys saattaa herättää asianomaisessa kuluttajassa jonkinlaisen mielleyhtymän suojattuun merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen. Tällaisen toisiaan muistuttamisen puuttuessa on otettava huomioon asianomaisen merkinnän ja riitautetun nimityksen välinen mahdollinen merkityssisällön läheisyys edellyttäen, että tämä läheisyys on omiaan synnyttämään kuluttajalle mielikuvan tuotteesta, jolla on mainittu merkintä.

66. Tämän päätelmän täytäntöönpanosta *pääasian* yhteydessä muistutan, että sen arvioiminen, onko tässä tapauksessa kyseessä mainitun 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettu mielleyhtymä, on ainoastaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen eikä unionin tuomioistuimen tehtävä,⁶⁸ vaikka jälkimmäinen voikin esittää täsmennyksiä ohjatakseen kansallisia tuomioistuinta arvioinnissa.⁶⁹

67. Tältä osin huomautan, että viitattuaan pääasian asianosaisten väitteisiin⁷⁰ ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin mainitsee, että sana ”glen” on alkuperältään gaelinkielinen ja merkitsee kapeaa laaksoa ja että Scotch Whiskyä eli skotlantilaisperäistä viskiä valmistavista 116 tislaamosta 31 on nimetty sen *glenin* mukaan, jossa ne sijaitsevat. Kyseinen tuomioistuin korostaa, että on kuitenkin

64 Ks. vastaavasti tuomio 14.9.2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, 80 ja 81 kohta).

65 Tältä osin Klotz viittaa etenkin tuomioon 20.5.2003, Consorzio del Prosciutto di Parma ja Salumificio S. Rita (C-108/01, EU:C:2003:296, 66 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

66 Suojatun maantieteellisen merkinnän Scotch Whisky alkuperämaa sellaisena kuin se on asetuksen N:o 110/2008 liitteessä III.

67 Alankomaiden hallitus korostaa aivan oikein asetuksella N:o 110/2008 maantieteellisille merkinnöille annetun suojan yhteyksiä yrityksillä olevaan, tuotenimen valintaa koskevaan vapauteen, olipa nimellä tavaramerkkioikeudellinen suojatun tai ei, ottaen huomioon, että mainitun asetuksen tarkoituksena on estää nimityksen Scotch Whisky väärinkäyttö viskissä, jota ei ole valmistettu Skotlannissa, kun taas tavaramerkille annetun yksilöllisen suojan tarkoituksena on antaa yritykselle mahdollisuus erottautua ja estää ulkopuolisia käyttämästä suojattua tavaramerkkiä (ks. kyseisen asetuksen 23 artiklassa esitettyjen tavaramerkkioikeudellisten yhteyksien osalta Blakeney, M., *The protection of geographical indications, Law and practice*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2014, s. 286).

68 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa tarkoitettu menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen väliseen tehtävien selkeään jakoon, tosiseikaston arvioiminen kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. etenkin tuomio 8.5.2008, Danske Svineproducenter, C-491/06, EU:C:2008:263, 23 kohta, sekä tuomio 25.10.2017, Polbud – Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, 27 kohta), mikä johtuu etenkin siitä, että unionin tuomioistuimella ei välttämättä ole kaikkia tähän tarvittavia tietoja (ks. etenkin tuomio 21.6.2007, Omni Metal Service, C-259/05, EU:C:2007:363, 15 kohta, sekä tuomio 9.2.2017, Madaus, C-441/15, EU:C:2017:103, 35 kohta).

69 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 9 mainittu oikeuskäytäntö.

70 TSWA:n mukaan riidanalainen merkki eli Glen on peräisin *Skotlannin* gaelin kielestä ja sitä käytetään erityisesti Skotlannissa tavallisena paikannimenä ja hyvin laajalti nimen osana skotlantilaisissa viskeissä, joihin eurooppalaiset ja saksalaiset kuluttajat kyseisen sanan ensisijaisesti yhdistävät. Klotzin mukaan sitä vastoin tämä sana ei osoita skotlantilaista alkuperää, sillä se on englannissa yleisesti käytetty sana, joka on peräisin *Irlannin* gaelin kielestä ja on useiden Skotlannin ulkopuolella sijaitsevien kaupunkien, jokien ja laaksojen sekä muualla maailmassa valmistettujen viskien nimissä.

myös Skotlannin ulkopuolella valmistettuja viskejä, joiden nimeen sisältyy sana ”glen”, kuten kanadalainen Glen Breton -viski,⁷¹ irlantilainen Glendalough ja saksalainen Glen Els.⁷² Lisäksi kansallinen tuomioistuin viittaa TSWA:n esittämään ja Klotzin kiistämään kyselytutkimukseen, josta ilmenee etenkin, että 4,5 % kyselyyn osallistuneista saksalaisista viskin kuluttajista ilmoitti, että sana ”glen” tuo heidän mieleensä skotlantilaisen viskin tai jotakin skotlantilaista.

68. Näiden seikkojen perusteella yhdyin komission näkökantaan, jonka mukaan ei ole varmaa, vallitseeko pääasian kaltaisissa olosuhteissa suojatun maantieteellisen merkinnän ja riitautetun nimityksen välillä riittävä merkityssisällön läheisyys, jotta jälkimmäisen voitaisiin katsoa synnyttävän asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitetun ”mielleyhtymän” edelliseen.⁷³ Tältä osin ainoastaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava, tuleeko eurooppalaisen keskivertokuluttajan⁷⁴ mieleen välittömästi Scotch Whisky sellaisen vastaavan tuotteen yhteydessä, josta käytetään nimitystä Glen, huolimatta siitä, että jälkimmäisen valinta viskin nimeksi ei epäilemättä ole täysin sattumaa.⁷⁵ Vaikka kyseinen tuomioistuin katsoisikin, että kuluttajat yhdistävät sanan Glen järjestelmällisesti viskiin, tarvittava läheinen yhteys *skotlantilaiseen* viskiin ja siis välttämätön läheisyys merkinnän Scotch Whisky kanssa saattaa silti puuttua.

2. Riidanalaisen merkin ympärillä mahdollisesti olevien tietojen merkitys asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdan kannalta (toisen kysymyksen toinen osa)

69. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa on esitetty unionin tuomioistuimelle vain siltä varalta, että tämä toteaa, että toisiaan muistuttaminen lausuntatavan ja ulkoasun osalta ei ole välttämätöntä ja että pelkkä jonkinlainen mielleyhtymä kyseessä olevaan rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään tai maantieteelliseen alueeseen saattaa olla riittävä, jotta voidaan todeta asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettu ”mielleyhtymä” kyseiseen merkintään.

70. Kun otetaan huomioon vastaus, jota suosittelen annettavaksi tämän kysymyksen ensimmäiseen osaan,⁷⁶ katson tarpeelliseksi ottaa kantaa sen toiseen osaan.

71. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee unionin tuomioistuimelta, onko sen määrittämiseksi, onko konkreettisesti kyseessä mainitun 16 artiklan b alakohdan nojalla kielletty ”mielleyhtymä”, tarkasteltava merkin riidanalaista osaa erillään vai onko otettava huomioon myös kyseisen osan käyttöympäristö erityisesti silloin, kun sen yhteydessä on tietoja, joilla asianomainen tuote irrotetaan tietystä paikasta ja joissa täsmennetään tuotteen oikea alkuperä.⁷⁷

71 Komissio toteaa, että TSWA oli tuloksetta yrittänyt estää Glenora-tislaamoa, jonka kotipaikka on Nova Scotia (Kanada), rekisteröimästä tavaramerkkiä Glen Breton (ks. Federal Court of Appealin tuomio 22.1.2009, Glenora Distillers International Ltd v. The Scotch Whisky Association, 2009 FCA 16, [2010] 1 F.C.R. 195). Se lisää, että TSWA ei sitä vastoin ollut vastustanut pääasiassa kyseessä olevan tavaramerkin Glen Buchenbach rekisteröintiä Saksassa vuonna 2013. Huomautan, että TSWA ei myöskään onnistunut kieltämään tavaramerkin Wel Scotch käyttöä oluen yhteydessä Ranskassa asetuksen N:o 110/2008 10 ja 16 artiklan perusteella (ks. Cour de cassationin kaupallisten asioiden jaoston tuomio 29.11.2011, 10-25.703, julkaistu tiedotteessa).

72 Klotz täsmentää, että tämä luettelo ei ole tyhjentävä, mainiten Old Glen Malt Whisky -nimisen viskin, jota valmistetaan Kentuckyssä (Yhdysvallat), ja Castle Glen Distilleryn Australiassa valmistaman viskin. On kuitenkin syytä muistaa, että näiden tietojen ratkaisuus edellyttää sen osoittamista, että eurooppalainen keskivertokuluttaja on niistä tietoinen.

73 Komissio tuo esiin, että sana Glen ei luo riittävää yhteyttä suojatun maantieteellisen merkinnän Scotch Whisky kanssa, koska kaikkia skotlantilaisia viskejä ei markkinoida nimityksellä Glen, koska kyseinen sana ei ole nimitys, jota kuluttajat yleisesti käyttäisivät skotlantilaisesta viskistä, koska se ei myöskään ole alkuperältään pelkästään skotlantilainen vaan myös Irlannissa käytetty gaelinkielinen sana ja koska viitattu kyselytutkimus rajoittuu Saksan markkinointiin eikä siinä määritellä automaattista mielleyhtymää.

74 Sellaisena kuin se on määritelty siinä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, johon tämän ratkaisuehdotuksen 56 kohdassa viitataan.

75 Komissio toteaa, että ei voida sulkea pois sitä, että käyttämällä sanaa Glen, jolla ei ole saksan kielessä itsenäistä merkitystä, pyritään antamaan asianomaiselle tuotteelle tiettyä arvovaltaa, koska sitä käytetään myös tietyistä huippuluokan viskeistä, mutta että kyseessä vaikuttaa kuitenkin olevan vain taitava kaupallinen strategia, koska riittävää yhteyttä rekisteröityyn merkintään Scotch Whisky ei ole.

76 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 65 kohta.

77 Pääasiassa kyseessä olevan tuotteen etiketissä annettujen, sen saksalaista alkuperää koskevien tietojen osalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 37.

72. Kyseinen tuomioistuin toteaa, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa ilmoitetaan nimenomaisesti, että ”mielleyhtymät” ovat kiellettyjä, ”vaikka tuotteen oikea alkuperä on merkitty”, ja että tämä täsmennys saattaa olla esteenä riidanalaisen osan asiayhteyden huomioon ottamiselle. Kansallisen tuomioistuimen mukaan tämä ei kuitenkaan välttämättä sulkisi pois tällaista huomioon ottamista ”tutkittaessa sitä ennen sitä, onko kyseessä ylipäätään ’mielleyhtymä’”.

73. Alankomaiden hallitus katsoo toisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan ehdottamansa vastauksen perusteella, että kysymyksen toisen osan yksityiskohtaisempi käsittely ei ole tarpeen. Klotz väittää, että riidanalaisen maininnan asiayhteys olisi otettava huomioon mainitun 16 artiklan b alakohdan sovellettaessa.⁷⁸ Italian hallituksen mukaan näin saattaa olla, mutta ei voida sulkea pois sitä, että kyseessä olisi mainitun säännöksen nojalla laitton mielleyhtymä silloinkin, kun kyseessä olevan tuotteen täsmällinen lähtöpaikka mainitaan kyseisessä tuotteessa nimenomaisesti. TSWA, Kreikan ja Ranskan hallitukset sekä komissio katsovat pääasiassa, että ”mielleyhtymän” olemassaoloa arvioitaessa asianomaisten tuotteen etikettiin ja pakkaukseen sisältyvillä lisätiedoilla⁷⁹ ei voi olla mitään merkitystä silloinkaan, kun riidanalaisen osan yhteydessä on tietoja tuotteen oikeasta alkuperästä. Yhdyn tähän jälkimmäiseen näkemykseen jäljempänä esittämistäni syistä.

74. *Ensinnäkin* asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdan *sanamuodosta* ilmenee mielestäni yksiselitteisesti, että ”tuotteen oikean alkuperän” saattaminen asianomaisten kuluttajien tietoon ei ole seikka, jonka avulla voitaisiin oikaista riitautetun nimityksen harhaanjohtava luonne ja siten sulkea pois mahdollisuus, että sen voitaisiin katsoa aiheuttavan kyseisessä säännöksessä tarkoitettua ”mielleyhtymän”.

75. Muut mainituissa b alakohdassa esitetyt täsmennykset, jotka koskevat tilanteita, joissa suojattua maantieteellistä merkintää käytetään käännettynä tai siihen on liitetty lieventävä ilmaisu,⁸⁰ vahvistavat mielestäni tulkinnan, jonka mukaan tämän määrittelyn kannalta ei ole merkitystä, annetaanko asianomaisten tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai pakkausmerkinnöissä taikka pakkauksessa⁸¹ täydentäviä tietoja sen lähtöpaikasta.

76. *Toiseksi* olen TSWA:n, Ranskan hallituksen ja komission tavoin sitä mieltä, että *unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä* ilmenee oppeja, jotka tukevat mainittua tulkintaa.

77. Unionin tuomioistuin on näet selvästi todennut, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa tarkoitettua ”mielleyhtymän” ”luonnehdintaa ei – – muuta” mainitun 16 artiklan b alakohdassa nimenomaisesti mainittujen, etenkin tuotteen oikeaa alkuperää koskevien mainintojen mahdollinen käyttö.⁸²

78. Lisäksi unionin tuomioistuin on todennut, että vaikka asianomaisten tuotteiden välillä ei olisi mitään sekaannusvaaraa kohdeyleisössä, tämä ei voi estää sitä, että kyseessä katsotaan olevan ”mielleyhtymä”.⁸³

78 Klotzin mukaan olisi ehdottomasti otettava huomioon se seikka, että riidanalainen osa Glen sisältyy kokonaismerkkiin Glen Buchenbach ja että sen yhteydessä on etiketissä useita mainintoja tuotteen oikeasta alkuperästä, josta kuluttaja tulee tietoiseksi samaan aikaan kuin koko Glen Buchenbach -merkistä.

79 Tästä ehdotetun vastauksen erityisestä muotoilusta ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 38 mainitut TSWA:n huomautukset.

80 Ks. viittaus näihin muihin täsmennyksiin tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 42.

81 Nämä mahdolliset tiedonantokanavat mainitaan paitsi asetuksen N:o 110/2008 liitteen I 14–17 kohdassa (jossa nämä neljä käsiteltä määritellään) myös nimenomaisesti sen 16 artiklan c alakohdassa, jossa viitataan tuotteen ”kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä” oleviin tietoihin (nämä kolme ilmausta esiintyvät myös mainitun asetuksen nimessä). Jälkimmäisestä säännöksestä pyydetyn tulkinnan osalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen 84 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

82 Ks. tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) sekä analogisesti tuomio 4.3.1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, 29 ja 43 kohta).

83 Ks. tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 45, 51 ja 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös suojatun alkuperänimityksen Porto/Port ja tavaramerkin Port Charlotte osalta julkisasiamies Campos Sánchez-Bordonan ratkaisuehdotus EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:394, 95 kohta ja sitä seuraavat kohdat) sekä tuomio 14.9.2017, EUIPO v. Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto (C-56/16 P, EU:C:2017:693, 123 kohta).

79. Näin ollen sellaisen nimityksen käyttöä, jonka katsotaan synnyttävän kyseisessä säännöksessä tarkoitettua ”mielleyhtymän” mainitun asetuksen liitteessä III rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään, ei kuitenkaan voida sallia siihen tuotteeseen, josta kyseistä laitonta nimitystä käytetään, liittyvien erityisten olosuhteiden perusteella tai sillä perusteella, ettei ole olemassa sekaannusvaaraa sellaisen tuotteen kanssa, josta mainittua maantieteellistä merkintää käytetään pätevästi.⁸⁴ Kansallisella tuomioistuimella ei siis ole tältä osin tilannesidonnaista harkintavaltaa.⁸⁵

80. Tarkemmin sanottuna tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että mainitun 16 artiklan b alakohdan kannalta ei ole merkitystä sillä seikalla, että riidanalainen nimitys vastaa yrityksen ja/tai tuotteen valmistuspaikan nimeä,⁸⁶ kuten Klotz tuo esiin selittäen, että nimitys Glen Buchenbach on sanaleikki, joka muodostuu pääasiassa kyseessä olevan juoman alkuperäpaikan nimestä (*Berglen*) ja paikallisen joen nimestä (Buchenbach).⁸⁷

81. Unionin tuomioistuin on myös täsmentänyt, että se seikka, että riidanalaisella nimityksellä viitataan valmistuspaikkaan, jonka sen jäsenvaltion kuluttajat, jossa tuote valmistetaan, tuntevat, ei ole asian kannalta merkityksellinen arvioitaessa mainituissa b alakohdassa tarkoitettua ”mielleyhtymän” käsitettä, koska kyseisellä säännöksellä suojataan rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät mielleyhtymiltä koko unionin alueella, ja kun otetaan huomioon tarve varmistaa mainittujen merkintöjen tehokas ja yhtenäinen suojaaminen kyseisellä alueella, siinä tarkoitetaan kaikkia kyseisen alueen kuluttajia.⁸⁸

82. Tämä merkityksettömyys pätee mielestäni myös tilanteessa, jossa viittaus tuotteen valmistuspaikkaan sisältyy paitsi itse riidanalaiseen nimitykseen myös sitä täydentäviin mainintoihin,⁸⁹ kuten nyt esillä olevassa asiassa näyttää olevan.

83. Ehdotan näin ollen, että toisen ennakkoratkaisukysymyksen toiseen osaan *vastataan*, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohdassa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletyn ”mielleyhtymän” olemassaolon toteamiseksi ei ole tarpeen ottaa huomioon lisätietoja, jotka ovat riidanalaisen merkin rinnalla asianomaisen tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä, etenkin kyseisen tuotteen oikeaa alkuperää koskevia lisätietoja.

D. Riidanalaisen merkin ympärillä mahdollisesti olevien tietojen merkitys asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdan kannalta (kolmas kysymys)

84. Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellä unionin tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, onko sen määrittelemiseksi, onko kyseessä asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettu ”väärä tai harhaanjohtava merkintä – –, joka voi antaa väärän kuvan – – alkuperästä”, tarpeen ottaa huomioon riidanalaisen maininnan käyttöympäristö, etenkin silloin, kun kyseisen maininnan yhteydessä on asianomaisen tuotteen oikeaan alkuperään liittyvä merkintä.

84 Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 11, 12, 29, 49 kohta ja sitä seuraavat kohdat), joka koskee juomaa nimeltä Verlados, jonka osalta väitettiin, että kyseinen nimi viittasi yrityksen nimeen (Viiniverla) ja kylään (Verla, Suomi), jossa kyseistä juomaa tuotettiin, eikä Ranskan maantieteelliseen merkintään Calvados.

85 Tuomiossa 4.3.1999, Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola (C-87/97, EU:C:1999:115, 27 ja 28 kohta) yhteisöjen tuomioistuin katsoi tosin asianmukaiseksi, että kansallinen tuomioistuin ottaa huomioon mainosesitteen, josta näytti ilmenevän, että nimitysten Cambozola ja Gorgonzola lausuntatapojen samankaltaisuus ei ollut satunnaista, mutta ainoastaan siinä tarkoituksessa, että voitaisiin todeta kyseisen analogian olemassaolo ja siis perustella se, että kyseessä olisi ”mielleyhtymä”.

86 Tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 42 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

87 Yhtä merkityksetöntä on se, että tuotetta mahdollisesti myydään ainoastaan paikallisesti ja/tai rajoitetuissa määrin (tuomio 21.1.2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, 46 ja 47 kohta).

88 Ks. tuomio 21.1.2016, Viiniverla (C-75/15, EU:C:2016:35, 27 kohta).

89 Tässä tapauksessa tuotteen etiketti sisältää maininnat ”Swabian [schwabenilainen]”, ”Deutsches Erzeugnis [saksalainen tuote]” ja ”Hergestellt in den Berglen [valmistettu Berglenissä]”.

85. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää pohtivansa, onko harhaanjohtavan lähtöpaikkaa koskevan merkinnän olemassaolon selvittämiseksi pääasiassa otettava huomioon ainoastaan merkin riidanalainen osa eli Glen vai onko niin ikään otettava huomioon kyseisen osan asiayhteys. Tähän yhteyteen kuuluu nyt käsiteltävässä asiassa erityisesti ilmaisu Buchenbach, joka riitautetussa nimityksessä seuraa ilmaisua Glen, sekä muut etiketissä olevat maininnat, joilla tuote kyseisen tuomioistuimen mukaan irrotetaan tietystä paikasta.⁹⁰

86. Tässä yhteydessä Klotz, komissio ja Alankomaiden hallitus⁹¹ katsovat, että sen arvioimiseksi, onko kyseessä 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettu ”väärä tai harhaanjohtava merkintä”, on otettava huomioon riidanalaisen merkin asiayhteys ja erityisesti tarkasteltava etiketti kokonaisuudessaan. Italian hallituksen mukaan mainitun yhteyden tutkimisella ei voida sulkea pois sitä, että kyseessä saattaa olla harhaanjohtava merkintä, vaikka sen yhteydessä olisikin maininta tuotteen oikeasta alkuperästä. TSWA sekä Kreikan ja Ranskan hallitukset väittävät, että mainitulla yhteydellä ei ole merkitystä sovellettaessa kyseistä säännöstä, vaikka kyseisen osan yhteydessä olisikin tietoja tuotteen oikeasta alkuperästä. Yhdyn tähän jälkimmäiseen näkemykseen jäljempänä esittämistäni syistä.

87. *Ensinnäkin* asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdan *sanamuodon* osalta korostan heti aluksi, että kyseisessä säännöksessä ei lainkaan viitata tietoihin, jotka mahdollisesti ympäröivät ja täydentävät tai jopa korjaavat riidanalaista nimitystä.

88. Toiseksi komissio väittää, mielestäni virheellisesti, että ”sekä adjektiivi ’muu’ että kollektiivinen maininta ’tuotteen kuvaus, esittely tai merkinnät’ osoittavat yksiselitteisesti, että kaikki alkuperämerkinnät sekä kollektiivisesti kuvaus, esittely ja merkinnät on otettava kokonaisuudessaan huomioon”, joten pääasiassa olisi otettava arvioinnissa huomioon kaikki etiketissä mainitut tiedot.

89. Tältä osin huomautan, että kyseisen 16 artiklan saksankielisessä⁹² versiossa a ja b alakohta, jotka alkavat sanalla ”jede [jokainen]”, jota seuraa yksikkömuoto, on kylläkin muotoiltu eri tavoin kuin saman artiklan c ja d alakohta, joissa käytetään ilmausta ”alle [kaikki]”, jota seuraa monikkomuoto, ja tämä rakenne saattaisi ehkä viitata kahden jälkimmäisen alakohdan osalta ajatukseen kokonaisuudesta.

90. Tätä kyseisessä 16 artiklassa mainittujen eri tapausten sanamuotojen vaihtelua ei kuitenkaan esiinny muissa kieliversioissa, joissa ilmaisu, joka merkitsee olennaisesti ”jokainen” ja jota käytetään sekä mainitun artiklan c alakohdan että sen a, b ja d alakohdan alussa, ei nähdäkseni suinkaan merkitse, että kaikki tässä tapauksessa etiketissä olevat tiedot olisi tutkittava sen arvioimiseksi, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tilanne erityisesti kyseisessä c alakohdassa säädetyn kiellon soveltamisalaan.⁹³

90 Kyseinen tuomioistuin täsmentää olevansa sitä mieltä, että sen on päätettävä, johtaako ilmaisu Glen kohdeyleisöä harhaan, vain siinä tapauksessa, että asiayhteydellä ei ole mitään merkitystä. Jos sitä vastoin asiayhteys on otettava huomioon, TSWA ei voi perustaa kannettaan asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohtaan, koska kyseisen kanteen kohteena on mainitun ilmauksen käytön ehdoton kielto riippumatta siitä, onko sen yhteydessä mahdollisesti merkintöjä, joilla tuote niin sanotusti irrotetaan tietystä paikasta.

91 Tarkemmin sanottuna Alankomaiden hallituksen mukaan ”kyseessä ei voi olla asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettu väärä tai harhaanjohtava merkintä, jos ei lainkaan viitata maantieteelliseen merkintään tai kyseistä merkintää vastaavaan ilmaisuun ja sen käännökseen ja jos lisäksi tuotteen pakkausmerkinnöissä ilmoitetaan selvästi tislatus alkoholijuoman lähtöpaikka” (kursivointi tässä). Tämän ehdotetun vastauksen ensimmäisen osan osalta kyseinen hallitus viittaa 14.7.2011 annetun tuomion Bureau national interprofessionnel du Cognac (C-4/10 ja C-27/10, EU:C:2011:484) 60 kohtaan, jossa mainitaan ”sellaisen tavaramerkin, joka sisältää maantieteellisen merkinnän tai tällaista merkintää vastaavan ilmaisun ja sen käännöksen, käyttö”, mutta tämä maininta vaikuttaa minusta liittyvän mainitun asian tosiseikkoihin (ks. etenkin tuomion 16 ja 38 kohta).

92 Esillä olevan asian oikeudenkäyntikieli.

93 Vaihtelua on myös espanjankielisessä versiossa (a ja b alakohdassa ”todo”, jonka jälkeen seuraa yksikkömuoto; c ja d alakohdassa ”cualquier”, mutta ilman saksankielisessä versiossa käytettyä monikkomuotoa). Sitä vastoin etenkin tanskan- (”enhver”), englannin- (”any”), ranskan- (”toute”), italian- (”qualsiasi”), portugalin- (”qualquer”) ja ruotsinkielisissä (”varje”) versioissa käytetään sekä c alakohdassa että a, b ja d alakohdassa samaa sanaa, jonka merkitys viittaa erillään tarkasteltavaan kokonaisuuden osaan ja jota seuraa yksikkömuoto.

91. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksiä ja määräyksiä on tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ottaen huomioon kaikilla Euroopan unionin kielillä laaditut versiot, ja erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä tai määräystä on tulkittava sen säännösten systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa se on,⁹⁴ joten nämä kriteerit saavat minut puoltamaan komission ehdottamaan tulkintaan nähden vastakkaista tulkintaa.⁹⁵

92. Ilmaisun ”väärät tai harhaanjohtavat merkinnät, – – joita käytetään tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä” osalta en näe sen paremmin, miten komissio tämän luettelon, jossa lisäksi käytetään konjunktioita ”tai”⁹⁶ – jolla yleensä ilmaistaan vaihtoehtoa –, perusteella päättelee, että olisi toteutettava ”kollektiivinen” arviointi, jossa olisi otettava huomioon kaikki riidanalaisen merkin yhteydessä esiintyvät, asianomaista tuotetta koskevat tiedot sen määrittämiseksi, onko mainitussa merkissä todella kyseessä asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettu ”väärä tai harhaanjohtava merkintä”.⁹⁷

93. Lisäksi Klotz nojautuu ilmaisuun ”voi antaa väärän kuvan – – alkuperästä”, jota käytetään mainitun 16 artiklan c alakohdan lopussa. Hän väittää, että mikäli unionin tuomioistuimien katsoo, että kyseisen artiklan b alakohdassa tarkoitettua ”mielleyhtymän” olemassaolon toteamiseksi on syytä viitata tavanomaisesti valistuneen ja kohtuullisen tarkkaavaisen ja huolellisen keskivertokuluttajan konkreettiseen *kokonaiskäsitykseen*,⁹⁸ sama pätee *sitäkin suuremmalla syyllä* arvioitaessa sitä, onko kyseessä mainitussa c alakohdassa tarkoitettu ”väärä tai harhaanjohtava merkintä”. Tämä väite ei kuitenkaan ole mielestäni perusteltu, kun otetaan huomioon toisen ennakkoratkaisukysymyksen toiseen osaan ehdottamani vastaus.⁹⁹

94. Henkilökohtaisesti katson, että jos unionin lainsäätäjällä olisi tosiasiallisesti halunnut mahdollistaa sen, että merkintä, joka on jo *sinänsä* väärä tai harhaanjohtava kyseisen asetuksen 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettua merkityksessä, voitaisiin kuitenkin sallia mainittua merkintää ympäröivien lisätietojen perusteella, tällaisesta kyseisen säännöksen soveltamisalan rajoituksesta olisi säädetty nimenomaisesti, etenkin asetetut suojelutavoitteet huomioon ottaen.¹⁰⁰

95. *Toiseksi*, kun on kyse mainitun 16 artiklan c alakohdan *ympäristöstä*, yhdyin komission näkemykseen siltä osin kuin se toteaa, että kyseisessä säännöksessä mainittu tilanne on erotettava saman artiklan a ja b alakohdassa mainituista tilanteista,¹⁰¹ mutta omasta puolestani katson, että kyseisen c alakohdan yleisestä rakenteesta ei seuraa, että siinä tarkoitettua tapauksessa etikettiä olisi välttämätöntä tarkastella kokonaisuudessaan.

94 Ks. etenkin tuomio 26.7.2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, 82 kohta) sekä tuomio 12.10.2017, Lombard Inatlan Lizing (C-404/16, EU:C:2017:759, 21 kohta).

95 Normatiivisesta järjestelmästä, johon asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohta sisältyy, ja sen tavoitteista ks. tämän ratkaisuehdotuksen 95 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

96 Myös mainitun 16 artiklan c alakohdan saksankielisessä versiossa.

97 Minusta vaikuttaa siltä, että tällä ilmauksella pelkästään täsmennetään, että vääräksi tai harhaanjohtavaksi epäilty merkintä voi sijaita jossakin kolmesta mainitusta paikasta, eikä oteta kantaa siihen, onko mainittu merkintä tutkittava erillään vai yhdessä niiden muiden tietojen kanssa, joita kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä mahdollisesti myös on.

98 Ranskan hallitus katsoo niin ikään, että sen arvioimiseksi, voiko riidanalainen merkintä ”antaa väärän kuvan – – alkuperästä” mainitun 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettua merkityksessä, tulisi pitää merkityksellisenä sitä, miten ”tavanomaisesti valistunut ja kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja” asian mieltää, kuten unionin tuomioistuimien on todennut saman artiklan b alakohdan yhteydessä (ks. tuomio 21.1.2016, Viiniverla, C-75/15, EU:C:2016:35, 28 kohta). Huomaan silti, että nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle ei ole esitetty kysymystä tästä.

99 Vastaus, jonka mukaan riidanalaisen merkin ympäristön osatekijöitä ei ole syytä ottaa huomioon sen määrittämiseksi, onko kyseessä mainitussa b alakohdassa tarkoitettu ”mielleyhtymä” (ks. tämän ratkaisuehdotuksen 69 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

100 Kyseessä olevien sääntöjen tavoitteista ks. tämän ratkaisuehdotuksen 98 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

101 Komission mukaan ”kolmas suojatapaus eli c alakohdassa säädetty tapaus eroaa kahdesta ensimmäisestä siinä suhteessa, että riidanalainen ilmaisu ei automaattisesti synnyttä kuluttajan mielessä mielleyhtymää rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään”.

96. Kuten julkisasiamies Campos Sánchez-Bordona on korostanut asetuksen N:o 110/2008 16 artiklaan nähden analogisen unionin oikeuden säännöksen¹⁰² osalta, katson, että tämä artikla sisältää asteittaisen kiellettyjen menettelyjen luettelon, jossa c alakohta todellakin poikkeaa sitä edeltävistä kahdesta säännöksestä. Kun näet mainitun 16 artiklan a alakohta koskee ainoastaan suojatun maantieteellisen merkinnän käyttöä ja sen b alakohta väärinkäyttöä, jäljittelyä ja miellelyhtymiä, c alakohdassa suojattua alaa laajennetaan sisällyttämällä siihen ”merkinnät” (toisin sanoen kuluttajille annettavat tiedot), jotka ovat asianomaisen tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä ja joiden määrittelyä antavan ”väärän tai harhaanjohtavan” kuvan tuotteen yhteyksistä suojattuun maantieteelliseen merkintään siitä huolimatta, että ne eivät varsinaisesti synnytä miellelyhtymää jälkimmäiseen merkintään.¹⁰³

97. Mielestäni tästä mainitun 16 artiklan a, b ja c alakohdan välisestä sanamuodon ja ulottuvuuden täten todetusta erosta ei kuitenkaan voida päätellä, että viimeksi mainittua alakohtaa olisi välttämättä tulkittava siten, että kaikki muut etenkin asianomaisen tuotteen etiketissä olevat tiedot olisi otettava huomioon sen arvioimiseksi, onko riidanalainen nimitys kyseisessä säännöksessä tarkoitettu ”väärä tai harhaanjohtava merkintä”. Minusta vaikuttaa päinvastoin siltä, että arvioinnissa on syytä keskittyä riidanalaiseen nimitykseen sellaisenaan erillään tarkasteltuna, ilman että sen läheisyydessä mainitut tiedot voisivat asettaa tällaisen määrittelyn kyseenalaiseksi, koska muuten mainitun c alakohdan, jota on mielestäni pikemminkin tarkoitus soveltaa laajasti, kuten seuraavassa esitän, tehokkuus vaarantuisi ellei jopa häviäisi.

98. *Kolmanneksi* on niin, että asetuksen N:o 110/2008 yleisten ja tarkasteltavien säännösten erityisten *tavoitteiden* huomioon ottaminen tukee esittämäni tulkinta.

99. Kuten olen jo maininnut,¹⁰⁴ asetuksen N:o 110/2008 ja etenkin sen 16 artiklan säännösten tavoitteena on nähdäkseni suojata kyseisen asetuksen liitteessä III rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät sekä kuluttajien eduksi, sillä heitä ei saa johtaa sopimattomilla merkinnöillä harhaan, että niiden talouden toimijoiden eduksi, joille koituu korkeampia kustannuksia sellaisten tuotteiden laadun takaamisesta, joissa näitä merkintöjä voidaan käyttää, sillä näitä toimijoita on suojattava epäreilulta kilpailulta.

100. Erityisesti mainitun 16 artiklan c alakohdan osalta minusta vaikuttaa siltä, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena on ollut antaa sille riittävän laaja soveltamisala edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi. Katson näet Ranskan hallituksen tavoin, että kyseisessä säännöksessä käytetty ilmaisu ”muut – – merkinnät” voi sisältää minkä tahansa tyyppisen viitteen tai merkin, etenkin tekstin, kuvan tai pakkauksen, joka voi antaa tietoja tuotteen ominaisuuksista. Lisäksi kyseisessä c alakohdassa sijainnista esitetyn joustavan muotoilun¹⁰⁵ ansiosta voidaan mielestäni katsoa, että mikä tahansa siinä mainituista kolmesta alustasta, tässä tapauksessa asianomaisen juoman etiketissä oleva maininta, saattaa yksinään ”antaa väärän kuvan – – alkuperästä” kyseisessä säännöksessä tarkoitetulla tavalla. Näin ollen kyseessä olevan tuotteen muiden pakkausmerkintöjen sisältö ei voi mielestäni toimia vastapainona riitautetun merkinnän mahdollisesti väärälle tai harhaanjohtavalle luonteelle silloinkaan, kun jälkimmäisen yhteydessä on tieto tuotteen oikeasta alkuperästä.

102 Eli asetuksen N:o 1234/2007 118 m artiklan 2 kohdan (ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteet 32 ja 33).

103 Ks. vastaavasti julkisasiamies Campos Sánchez-Bordonan ratkaisuehdotus asiassa Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (C-393/16, EU:C:2017:581, ratkaisuehdotuksen 46 ja 104 kohta).

104 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 36 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

105 Eli ”muut väärät tai harhaanjohtavat merkinnät, – – joita käytetään tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä”.

101. Toisin sanoen on niin, kuten Ranskan hallitus korostaa, että mainittujen tavoitteiden saavuttaminen vaarantuisi, jos maantieteellisten merkintöjen suojaa voisi rajoittaa se seikka, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna, itsessään väärän tai harhaanjohtavan merkinnän rinnalla on täydentäviä tietoja, sillä tämän tulkinnan hyväksyminen merkitsisi, että tällaisen merkinnän käyttö sallittaisiin, jos sen yhteydessä on oikeita tietoja, jotka tavallaan korvaisivat kyseisen merkinnän harhaanjohtavuuden.

102. Siltä osin kuin on kyse asetuksella (EU) N:o 1169/2011¹⁰⁶ kumottuun *direktiiviin 2000/13/EY*¹⁰⁷ *liittyvän oikeuskäytännön soveltamisesta tähän tapaukseen*, mitä komissio nähdäkseen ehdottaa,¹⁰⁸ epäilen *lisäksi*, onko sen soveltaminen tähän tapaukseen todella aiheellista kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen vastaamiseksi.

103. Asetuksella N:o 110/2008, jota tässä pyydetään tulkitsemaan, on näet eri kohde kuin direktiivillä 2000/13, sillä jälkimmäisellä säännellään yleisesti ja horisontaalisesti¹⁰⁹ ”elintarvikkeiden merkintöjä sekä tietyiltä osin elintarvikkeiden esillepanoa ja mainontaa”¹¹⁰, kun taas myöhemmin annetulla asetuksella N:o 110/2008 säännellään erityisesti ja vertikaalisesti ”tislattujen alkoholijuomien määritelmiä, kuvausta, esittelyä, merkintöjä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamista”.¹¹¹ Tästä seuraa, että sekä näiden kahden oikeudellisen välineen antaman suojan tavoitteissa että sen laajuudessa on eroja, jotka on mielestäni otettava huomioon huolimatta siitä, että maantieteellisten nimitysten merkinnät tällaisten juomien etiketeissä saattavat toisinaan kuulua samanaikaisesti niiden kummankin soveltamisalaan.¹¹²

104. Erityisesti direktiivin 2000/13 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan sanamuodosta, jota komission huomautuksissaan mainitsema oikeuskäytäntö koskee, katson, että kyseisen säännöksen sisältö, joka koskee ”hyviä tiedotuskäytänteitä”,¹¹³ ei tosiasiallisesti vastaa edes pääosinkaan asetuksen N:o 110/2008 sen 16 artiklan c alakohdan sisältöä, joka koskee ”maantieteellisten merkintöjen suojaa”¹¹⁴ ja jota kolmas tässä esitetty kysymys koskee.

106 Elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta 25.10.2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EUVL 2011, L 304, s. 18).

107 Myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 20.3.2000 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL 2000, L 109, s. 29).

108 Komissio väittää, että sen kanta, joka puoltaa etiketin kokonaisvaltaista tarkastelua, ”on sopusoinnussa asetuksen N:o 1169/2011 7 artiklan 1 kohdan a alakohdan tulkintaa koskevan oikeuskäytännön kanssa, jossa myös kokonaisvaikutelmalla on merkitystä”, ja viittaa tuomioon 10.9.2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, 58 kohta ja sitä seuraavat kohdat) sekä tuomioon 4.6.2015, Teekanne (C-195/14, EU:C:2015:361, 36–42 kohta). Kohdissa, joihin viitataan, tulkitaan itse asiassa direktiivin 2000/13 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan i alakohdasta, jossa säädetään, että merkinnät ja tavat, joilla ne on tehty, eivät saa olla omiaan johtamaan ostajaa harhaan erityisesti elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta ja erityisesti sen luonteen, yksilöllisyyden, ominaisuuksien, koostumuksen, määrän, säilyvyyden, alkuperän tai valmistus- tai tuotantomenetelmän osalta, ja joka on sisällöltään vastaava kuin edellä mainittu asetuksen N:o 1169/2011 7 artikla.

109 Direktiivin 2000/13 johdanto-osan 4 ja 5 perustelukappaleen mukaan kyseisen direktiivin tarkoituksena on ”yhteisön yleisten, kaikkia markkinoille saatettavien elintarvikkeiden merkintöjen sääntöjen antaminen”, kun taas ”vain tietyt elintarvikkeiden merkinnät olisi annettava kyseisiä tuotteita koskevilla säännöksillä”.

110 Direktiivin 2000/13 1 artiklan 1 kohdan mukaan.

111 Asetuksen N:o 110/2008 johdanto-osan 9 perustelukappaleessa korostetaan tätä eroa direktiivin 2000/13 nähden, vaikka mainitun asetuksen tietyissä säännöksissä (erityisesti sen 8 artiklassa, 9 artiklan 9 kohdassa ja 11 artiklan 4 kohdassa) viitataan siihen.

112 Myös direktiivin 2000/13 ja maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta 14.7.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2081/92 (EYVL 1992, L 208, s. 1) välisistä eroista ks. tuomio 10.9.2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, 58 kohta) ja julkisasiamies Sharpstonin ratkaisuehdotus asiassa Severi (C-446/07, EU:C:2009:289, ratkaisuehdotuksen 47–49 kohta).

113 Kuten asetuksen N:o 1169/2011 7 artiklan, joka vastaa direktiivin 2000/13 2 artiklaa (ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 108), otsikosta ilmenee.

114 Kuten mainitun 16 artiklan otsikosta ilmenee.

105. Huomautan lisäksi, että kyseisessä oikeuskäytännössä on sinänsä puollettu riidanalaisen tilanteen tarkastelua, mukaan lukien kaikki asianomaisen tuotteen pakkausmerkinnöissä esiintyvät tiedot¹¹⁵ ja jopa tietyt tosiasiallisesti ulkoiset seikat,¹¹⁶ sen arvioimiseksi, onko nimitys omiaan johtamaan kuluttajia harhaan,¹¹⁷ mutta tämä koskee kuitenkin ainoastaan mainintoja, joita *ei ole rekisteröity* unionin tasolla suojatuksi alkuperänimitykseksi tai maantieteelliseksi merkinnäksi,¹¹⁸ eikä tällainen tilanne vastaa nyt käsiteltävän tapauksen olosuhteita, joissa on kyseessä tämänluonteinen suoja. Minusta ei siis vaikuta aiheelliselta käyttää tällaisessa yhteydessä mainittuun oikeuskäytäntöön perustuvaa analogista päättelyä.

106. Näin ollen ehdotan, että kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen *vastataan*, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletyn ”väärän tai harhaanjohtavan merkinnän” olemassaolon toteamiseksi ei ole tarpeen ottaa huomioon lisätietoja, jotka ovat riidanalaisen merkin rinnalla asianomaisen tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä, etenkin kyseisen tuotteen oikeaa alkuperää koskevia lisätietoja.

107. *Nyt käsiteltävän tapauksen* osalta ja kun otetaan huomioon jo esitetyt kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välisen toimivallan jaon periaatteet,¹¹⁹ totean vain, että jos unionin tuomioistuin valitsee edellä ehdottamani tulkinnan, epäilen, onko mainittua kieltoa syytä soveltaa pääasian kaltaisissa olosuhteissa, koska riidanalaisella ilmauksella Glen ei ole riittävän suoria ja läheisiä yhteyksiä kyseessä olevaan suojattuun maantieteelliseen merkintään Scotch Whisky eikä edes siihen maahan, johon kyseinen merkintä liittyy, eli ”Yhdistyneeseen kuningaskuntaan (Skotlanti)”, jotta kyseisen ilmauksen katsottaisiin muodostavan ”väärän tai harhaanjohtavan merkinnän – –, joka voi antaa väärän kuvan – – alkuperästä”.¹²⁰

108. Toissijaisesti siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin tulkitsee mainittua c alakohtaa siten, että tutkimuksen olisi katettava kaikki riidanalaista merkkiä ympäröivät tiedot, katson, että tämän tutkimuksen pitäisi sitä suuremmalla syyllä loogisesti johtaa samaan konkreettiseen lopputulokseen. Jos näet nyt käsiteltävässä tapauksessa otettaisiin huomioon kaikki etiketissä olevat tiedot, joissa nimenomaisesti mainitaan kyseessä olevan tuotteen täsmällinen alkuperä, kuten komissio huomauttaa, on vaikea ajatella, että ilmauksen Glen käytön katsottaisiin kuuluvan kyseisessä säännöksessä säädetyn kiellon soveltamisalaan.¹²¹

V. Ratkaisuehdotus

109. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Landgericht Hamburgin esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Tislattujen alkoholijuomien määritelmistä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojaamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 kumoamisesta 15.1.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

115 Tuomiossa 4.6.2015, Teekanne (C-195/14, EU:C:2015:361, 37–44 kohta) unionin tuomioistuin katsoi, että kansallisten tuomioistuinten on tutkittava kaikkia merkinnät muodostavia eri seikkoja ja etenkin pakkauksessa olevaa ainesosaluetteloa.

116 Tuomiossa 10.9.2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, 62 ja 63 kohta) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansalliset tuomioistuimet voivat ottaa huomioon nimityksen käytön ajallisen keston, mutta eivät valmistajan tai vähittäismyyjän mahdollista vilpittömyyttä mieltä.

117 Kun otetaan huomioon, että asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohta puolestaan koskee tapausta, jossa on kyse ”[merkinnästä], joka voi antaa väärän kuvan – – alkuperästä”.

118 Ks. tuomio 10.9.2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, 59 ja 63 kohta) sekä tuomio 4.6.2015, Teekanne (C-195/14, EU:C:2015:361, 27–29 kohta).

119 Ks. erityisesti tämän ratkaisuehdotuksen 66 kohta.

120 Ks. myös tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 75.

121 Komissio korostaa perustellusti, että etiketti ei suinkaan vahvista nimityksen Glen epämääräistä vaikutusta, vaan sisältää päinvastoin joukon riittävän näkyvän kokoisilla kirjaimilla painettuja tietoja, jotka tekevät mahdolliseksi sen, että kuluttaja voisi luulla tuotetta skotlantilaiseksi. On näet niin, että sanaa Glen ei ainoastaan käytetä yhdessä paikannimen Buchenbach kanssa, joka on selvästi saksalaisen kuuloinen, vaan sen lisäksi täsmennetään, että kyseessä on ”schwabenilainen” viski, ”saksalainen tuote”, jonka on valmistanut Berglenissä sijaitseva Waldhornin tislamo, ja näiden tietojen yläpuolella on tyylitelty piirros metsästystorvesta (saksaksi ”Waldhorn”), joka ei ole tyypillinen Skotlannille toisin kuin säkkipilli.

(EY) N:o 110/2008 16 artiklan a alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletty rekisteröidyn maantieteellisen merkinnän ”välillinen – – käyttö” edellyttää, että riidanalainen nimitys on sama kuin asianomainen merkintä tai lausuntatavaltaan ja/tai ulkoasultaan samankaltainen. Näin ollen ei ole riittävää, että kyseinen nimitys on omiaan herättämään asianomaisessa kuluttajassa jonkinlaisen mielleyhtymän merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen.

- 2) Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan b alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletty ”mielleyhtymä” rekisteröityyn maantieteelliseen merkintään ei edellytä, että riidanalainen nimitys välttämättä muistuttaa lausuntatavaltaan ja ulkoasultaan asianomaista merkintää, mutta ei kuitenkaan ole riittävää, että kyseinen nimitys saattaa herättää asianomaisessa kuluttajassa jonkinlaisen mielleyhtymän suojattuun merkintään tai siihen liittyvään maantieteelliseen alueeseen. Tällaisen toisiaan muistuttamisen puuttuessa on otettava huomioon asianomaisen merkinnän ja riitautetun nimityksen välinen mahdollinen merkityssisällön läheisyys edellyttäen, että tämä läheisyys on omiaan synnyttämään kuluttajalle mielikuvan tuotteesta, jolla on mainittu merkintä.

Mainitussa 16 artiklan b alakohdassa kielletyn ”mielleyhtymän” olemassaolon toteamiseksi ei ole tarpeen ottaa huomioon lisätietoja, jotka ovat riidanalaisen merkin rinnalla asianomaisen tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä, etenkin kyseisen tuotteen oikeaa alkuperää koskevia lisätietoja.

- 3) Asetuksen N:o 110/2008 16 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä kielletyn ”väärän tai harhaanjohtavan merkinnän” olemassaolon toteamiseksi ei ole tarpeen ottaa huomioon lisätietoja, jotka ovat riidanalaisen merkin rinnalla asianomaisen tuotteen kuvauksessa, esittelyssä tai merkinnöissä, etenkin kyseisen tuotteen oikeaa alkuperää koskevia lisätietoja.